Krasni obzornik

GLASILO OBČINE SEŽANA | LETNIK XXVII | ŠTEVILKA 4 | MAJ 2025| TISKOVINA | POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 6210

OBČINA SEŽANA

IZ VSEBINE:

- KONStrukTURIZEM obeta nadgradnjo Kosovelove poti in bronasti kip pesnika Krasa
- Sprejet je občinski podrobni prostorski načrt Ograde v Sežani
- Pij II. na Krasu - med renesančno Evropo in kraško dediščino
- Skala je prvak moške Super lige

Interreg Italia-Slovenija
Kras-Carso II

Cofinanziato dall'Unione europea
Sofinancira Evropska unija

KRAS CARSO GEOPARK

ORA

REGIONE AUTONOMA FRIULI VENEZIA GIULIA

Teden čezmejnega geoparka Kras-Carso

24. maj do 8. junij 2025

Več informacij na **www.visitkras.info**

www.ita-slo.eu/kras-carso-ii

Projekt KRAS CARSO II sofinancira Evropska unija v okviru Programa Interreg VI-A Italija-Slovenija 2021-2027.
Il progetto Kras-Carso II è co-finanziato dall'Unione europea nell'ambito del Programma Interreg VI-A Italia-Slovenia 2021-2027.

CENA 160,00 eur

Športni park Sežana

POLETNI ŠPORTNI kamp

TERMINI:
30.6. - 4.7.
7.7. - 11.7.

TEMATSKI KAMPI:

- ✓ košarkarski kamp
- ✓ nogometni kamp
- ✓ rokometni kamp
- ✓ plesni kamp
- ✓ plezalni kamp
- ✓ atletski kamp

izlet na morje

1X NOČITEV
v Mladinskem hotelu v Pliskovici

Zavod za šport Turizem in prosti čas
www.sport-sezana.com

Športna zveza občine Sežana

občina Sežana

info: +386 41 962 934
www.sport-sezana.com

Kraški obzornik

Izdala:
Občina Sežana

Odgovorni urednik:
Miha Obid Ravbar

Namestnica odgovornega urednika:
Ivica Podgoršek

Uredniški odbor:
David Terčon, Bojana Škabar, Klementina Križman, mag. Peter Štoka, Olga Knez

Lektorica:
mag. Magdalena Svetina Terčon
(razen oglasnih sporočil)

Grafično oblikovanje:
XOD, filmska in video dejavnost, Lucija Uršič, s. p.

Tisk:
Grafika Soča, d. o. o.

Število izvodov:
5350

Glasilo je vpisano v Razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, **pod zaporedno številko 388.**

ISSN 2536-3832

Informacije v zvezi z izdajo občinskega glasila dobite na tel. št.: 05 73 10 129, e-mail: glasilo@sezana.si, **Helena Race.**

Fotografija na naslovnici:
Rafael Vončina

Glasilo si lahko ogledate v e-obliki na:
www.sezana.si - Kraški obzornik

Mesec maj v sebi nosi več kot le razcvet pomladi. V sebi nosi spomin. Spomin na čas, ko so se končali najtemačnejši dnevi evropske in naše zgodovine. Letos mineva 80 let od konca druge svetovne vojne. Obletnica, ki ne označuje le vojaškega poraza, ampak zmago nad idejo, da je premoč nad človekom lahko upravičena.

Na Krasu, kot po vsej Primorski, je bil narodnoosvobodilni boj več kot upor – bil je izraz volje do obstoja, jezika in dostojanstva. Bil je prežet z odločnostjo, da se vrednote svobode, enakosti in solidarnosti ne uresničujejo le v govorih, temveč v dejanjih – pogosto težkih in tragičnih.

Lik ženske z dvignjeno roko in snopom v dlani, ki stoji na vhodu v Sežano, predstavlja svobodo – svobodo, ki ni le naziv ali nekaj danega, temveč to, kar si je treba izboriti, ohraniti in razumeti kot skupno odgovornost.

Danes se zdi ta odgovornost še toliko bolj dragocena – svoboda in mir sta na preizkušnji kot že dolgo ne. Vojne so znova okoli nas, ne več daleč, ne več nepredstavljive. Dogajanja, ki jih spremljamo, nosijo preteče podobnosti z obdobjem, katerega konec zdaj obeležujemo. Poveličevanje sile, razkroj mednarodnih pravil, razdeljevanje ljudi na 'nas' in 'druge' – vse to smo že doživeli. In vemo, kam vodi.

Mir ni samoumeven. Tako kot takrat, tudi danes mir ni zgolj odsotnost vojne, temveč prostor, v katerem lahko sobivamo z različnostjo in kljub njej. Prostor, kjer beseda nadomesti orožje in kjer je moč v dialogu, ne v nadvladi.

Ob obletnici konca vojne naj torej ne slavimo le zmage, temveč odločitev za mir. Zavedajmo se, da so vrednote narodnoosvobodilnega boja vtkane v našo skupnost – ne kot relikvije preteklosti, ampak kot svetilniki prihodnosti.

Mir z vami.

Miha Obid Ravbar, odgovorni urednik

OBVESTILO AVTORJEM:
Prosimo vas, da nam vse prispevke in fotografije pošiljate na elektronski naslov **glasilo@sezana.si**. Rok za oddajo gradiva za naslednjo številko je 8. 6. 2025. Članki naj obsegajo največ 2000 znakov s presledki, vsebovati pa morajo naslov članka ter ime in priimek avtorja oziroma avtorjev besedila in fotografij. Fotografije morajo biti v jpeg formatu, ustrezne ločljivosti (300 dpi, najmanjše velikosti 1MB in ne večje od 3 MB), neobrezane in neoblikovane. Uredniški odbor si pridružuje pravico do zavrnitve neprimernih prispevkov, do spreminjanja besedila v smislu lektoriranja, krajšanja in združevanja prispevkov ter pravico do obdelave poslanih fotografij. Z oddajo gradiva se pošiljatelj strinja z njegovo objavo.

Preverite, ali vaša stavba potrebuje novo energetsko izkaznico

S 4. julijem 2013 so bili v Sloveniji vzpostavljeni vsi formalni pogoji za izdelovanje in izdajanje energetskih izkaznic za novogradnje in obstoječe stavbe. Energetski zakon je določil pravila, kdo jih lahko izdela ter, med drugim, kam in kdaj se namestijo. Da so energetske izkaznice veljavne deset let, od leta 2020 določa tudi Zakon o učinkoviti rabi energije (v nadaljevanju: ZURE), ki je prevzel vlogo urejevalca področja energetskih izkaznic.

Na Sežanskem trenutno 372 objektov z energetsko izkaznico

Prvim energetskim izkaznicam je veljavnost že potekla. Večje število za stavbe javnega sektorja jih je bilo na sežanskem naročenih leta 2015, zato ravno sedaj poteka izdelava novih za stavbe, ki so jih potrebovale pred desetletjem, in za nove, ki ustrezajo novim pogojem. Nikakor ne bo odveč preveriti, ali morebiti tudi vaša stavba, ki energetske izkaznice nima, slednjo po novem potrebuje in v katerih primerih je ne. Nabor stavb, ki jo potrebujejo, se je po novih zakonskih določil precej povečal.

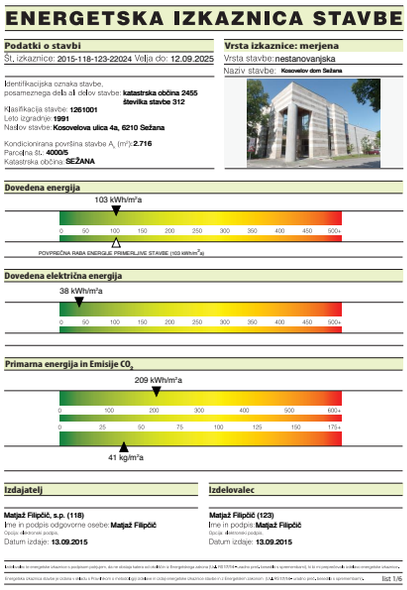
Od leta 2013 dalje je bilo v Sloveniji izdanih več kot 120.000 energetskih izkaznic. Na območju občine Sežana je bilo 20. marca 2025 z energetskimi izkaznicami označenih 372 objektov. Kateri objekti jo imajo, si je mogoče ogledati na prostorskem portalu Geodetske uprave Republike Slovenije (https://ipi.eprostor.gov.si/jv/), kjer na spustnem seznamu izberete Vsebine > Sloji > Register energetskih izkaznic.

1000 evrov denarne kazni za pomanjkljivo oglaševanje in nenameščeno elektronsko izkaznico

Zakonska novost so tudi globe za prekrškarje. 300 evrov denarne kazni grozi lastniku stavbe ali njenega posameznega dela, če pri prodaji ali oddajanju stavbe kupcu ali najemniku ne predloži izvirnika ali kopije energetske izkaznice. Enaka denarna kazen velja, če tržni inšpektorat ugotovi, da pri oglaševanju svoje nepremičnine lastnik ni objavil energetske izkaznice. Za tisočaka pa bo inšpektorat olajšal upravljavca stavbe ali njenega posameznega dela (pravno osebo), če ne zagotovi namestitve veljavne energetske izkaznice na vidno mesto. Dodatno bodo kaznovali tudi odgovorne osebe pravnih oseb. Za enak prekršek so kaznovani tudi upravljavci, ki so samostojni podjetniki ali posamezniki.

Občina že izbrala najugodnejšega izdelovalca energetskih izkaznic

V Sloveniji je bilo letos marca 342 imetnikov licenc za izdelavo energetskih izkaznic. Občina Sežana je že jeseni 2024 pripravila popis stavb v njeni lasti, ki po zakonskih določilih ustrezajo kriterijem za naročilo novih energetskih izkaznic. Na seznamu so tudi občinske stavbe, s katerimi upravljajo javni zavodi, krajevne skupnosti in drugi upravitelji. Februarja je Občina izbrala najugodnejšega ponudnika, ki bo pregledal

ENERGETSKA IZKAZNICA STAVBE

Podatki o stavbi
Št. izkaznice: 2015-118-123-22024 Velja do: 12.09.2025
Identifikacijska oznaka stavbe, posameznega dela ali sklopa stavbe: katastrska občina 2455 številka stavbe 312
Klasifikacija stavbe: 1261001
Leto izgradnje: 1991
Naslov stavbe: Kosovelova ulica 4a, 6210 Sežana
Kondicionirana površina stavbe A_k (m²): 2.716
Parcelna št.: 4000/5
Katastrska občina: SEŽANA

Vrsta izkaznice: merjena
Vrsta stavbe: nestanovanjska
Naziv stavbe: Kosovelov dom Sežana

Dovedena energija
103 kWh/m²a
POVPREČNA RABA ENERGIJE PRIMERLJIVE STAVBE (103 kWh/m²a)

Dovedena električna energija
38 kWh/m²a

Primarna energija in Emisije CO_2
209 kWh/m²a
41 kg/m²a

Izdajatelj
Matjaž Filipčič, s.p. (118)
Ime in podpis odgovorne osebe: Matjaž Filipčič
Datum izdaje: 13.09.2015

Izdelovalec
Matjaž Filipčič (123)
Ime in podpis: Matjaž Filipčič
Datum izdaje: 13.09.2015

več kot 70 stavb, pripravil analitiko stavb in energetsko izkaznico za vsako stavbo posebej.

Da bi se izognili težavam, ki jih prinašajo naročila v zadnjem trenutku, vsem lastnikom stavb priporočamo, da se prepričajo, ali njihove stavbe potrebujejo energetsko izkaznico ter čim prej naročijo novo.

Kako do izkaznice, ali jo potrebujete, katere stavbe je ne potrebujejo in ostala pogosto zastavljena vprašanja so dobila odgovore na državnem portalu Energetika oz. na naslednji povezavi: https://www.energetika-portal.si/podrocja/energetika/energetske-izkaznice-stavb/za-drzavljane/.

Sežana gostila del letnega dogodka Interreg GO!

V petek, 28. marca, je Občina Sežana v sodelovanju s Komunalo Sežana in Območno razvojno agencijo Krasa in Brkinov gostila srečanje v okviru letnega dogodka Interreg GO!

Dogodek je bil v čudovitem ambientu Interpretacijskega centra kraške vegetacije Botaničnega vrta ob vili Mirasasso. Namenjen je bil razpravi o modelih upravljanja turizma in kulture v povezavi s programom Interreg.

Ponosni smo, da je bila Sežana izbrana za eno izmed gostiteljic tematskih srečanj, kjer so bili predstavljeni ključni projekti, sofinancirani iz programov Interreg, kot so KRAS-CARSO, GeoKarst, KRASn'KRŠ in KRAS-CARSO II. Srečanje je potekalo v sklopu strateškega projekta KRAS-CARSO

II, ki ga sofinancira Evropska unija v okviru Programa Interreg VI-A Italija-Slovenija 2021–2027.

Interreg Italia-Slovenija
Kras-Carso II
Cofinanziato dall'Unione europea
Sofinancira Evropska unija

KONStrukTURIZEM obeta nadgradnjo Kosovelove poti in bronasti kip pesnika Krasa

Projekt KONStrukTURIZEM – Kosovelova dediščina med Sežano in Tomajem povezuje in nadgrajuje obstoječo turistično infrastrukturo z digitalizacijo kulturne dediščine Srečka Kosovela. S trajnostnim preoblikovanjem turistične infrastrukture bo obiskovalcem omogočeno edinstveno doživetje poezije pesnika Krasa skozi sodobne pristope. Prav za doseganje slednjega potekajo, med drugim, aktivnosti obnove in nadgradnje Kosovelove poti med Sežano in Tomajem, na Trgu osvoboditve pa se bo vsebinam v novem TIC Sežana kmalu pridružil tudi bronast kip Srečka v naravni velikosti.

V okviru projekta je med aktivnostmi predvidena tudi nadgradnja Kosovelove poti z novo urbano opremo in elementi digitalizacije. Ob Kosovelovi poti bodo nameščene kamnite klopi s skulpturami, označevalni elementi in informacijske table, urejene pa bodo tudi dodatne površine za oddih. Na posameznih točkah ob poti bodo opremo dopolnjevale digitalne točke, na katerih bodo obiskovalci spoznavali Kosovelovo poezijo na inovativen način. S Kosovelovo potjo so povezani tudi štirje novi turistični produkti, ki nastajajo v okviru projekta in so prilagojeni različnim ciljnim skupinam obiskovalcev.

V aprilu si je neformalna delovna skupina ogledala osnutek kipa Srečka Kosovela v podjetju Livartis, d. o. o., ki je izbran izvajalec za zasnovo, izdelavo in namestitev bronastega kipa. Skulptura nastaja v okviru projekta. Z izbranim podjetjem je bila že lani sklenjena pogodba v višini 38.600,00 EUR brez DDV. Avtorica skulpture je priznana kiparka Alenka Vidrgar. Izdelava kipa poteka v več fazah in vključuje: idejno zasnovo kipa, izdelavo glinenega originala ter silikonsko-mavčnih kalupov, izvedbo voščene replike livnega sistema ter izdelavo ognjeodpornega kalupa in vlivanje brona, obdelavo bronastih kosov, spajanje, patiniranje ter postavitev kipa na lokacijo. Kip bo stal na Trgu osvoboditve, kjer se nahaja tudi vstopna info točka KONS, ki je prav tako nastala v sklopu projekta KONStrukTURIZEM.

Ena od ključnih usmeritev projektnih aktivnosti projekta je digitalna nadgradnja obstoječe turistične infrastrukture, ki bo omogočala sodobno, doživljajsko in interaktivno predstavitev Kosovele dediščine ter oplemenitenje turistične ponudbe na območju tako Sežane kot Krasa. Projekt skozi digitalne nadgradnje izročila pesnika Krasa stremi k izgradnji mostu med preteklostjo in prihodnostjo ter s sodobnimi turističnimi rešitvami povezuje kulturo, umetnost, naravo, izobraževanje in trajnostni turizem.

Projekt KONStrukTURIZEM je sofinanciran iz Načrta za okrevanje in odpornost, razvojno področje C3: Pametna, trajnostna in vključujoča rast, komponenta K: Dvig produktivnosti, prijazno poslovno okolje za investitorje in investicija D: Zagotavljanje inovativnih ekosistemov ekonomsko-poslovne infrastrukture.

17. seja Občinskega sveta Občine Sežana

27. 3. 2025
Sprejeti sklepi in drugi akti

1. Sklep o potrditvi cene storitve obvezne gospodarske javne službe 24-urne dežurne pogrebne službe na pokojnika in cene grobnine za enojni grob.
2. Sklep o določitvi cene programov javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Vrtec Sežana.
3. Sklep o izdaji soglasja k Statutu Zavoda za gasilno in reševalno službo Sežana.
4. Odlok o občinskem podrobnem prostorskem načrtu Ograde v Sežani (EUP SŽ-149 SSe).
5. Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o lokalnih gospodarskih javnih službah v občini Sežana.
6. Spremembe Statuta Občine Sežana.
7. Spremembe Poslovnika Občinskega sveta Občine Sežana.
8. Odlok o določitvi števila članov svetov krajevnih skupnosti v občini Sežana in volilnih enot za volitve v svete krajevnih skupnosti.
9. Zaključni račun proračuna Občine Sežana za leto 2024.
10. Sklep o razporeditvi presežka prihodkov nad odhodki javnega zavoda Zavod za gasilno in reševalno službo Sežana.
11. Volitve in imenovanja:
   - Sklep o izdaji mnenja kandidatu za direktorja javnega socialno varstvenega zavoda Dom na Krasu Dutovlje za novo petletno mandatno obdobje;
   - Sklep o imenovanju predstavnika lokalne skupnosti za člana Sveta javnega socialno varstvenega zavoda Dom upokojencev Sežana za mandatno obdobje 2025–2029;
   - Sklep o imenovanju dveh predstavnikov ustanovitelja v Svet javnega zavoda Ljudska univerza Sežana za mandatno obdobje 2025–2029;
   - Sklep o predlaganju kandidata za predstavnika delničarjev občin v Nadzorni svet Komunale Sežana, d. d., za mandatno obdobje 2025–2029;
   - Sklep o predlaganju kandidatov – predstavnikov Občine Sežana za člane Sveta Območne izpostave Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti Sežana za novo štiriletno mandatno obdobje.

Gradivo k točkam dnevnega reda, ki jih je Občinski svet Občine Sežana obravnaval na 17. redni seji 27. marca 2025, je dostopno na spletni strani www.sezana.si.

Občinski podrobni prostorski načrt Ograde v Sežani (EUP SŽ-149 SSe)

V aprilu 2025 se je s sprejemom odloka zaključila priprava Občinskega podrobnega prostorskega načrta (OPPN) Ograde v Sežani (EUP SŽ-149 SSe).

Z OPPN se načrtuje v Sežani v Ogradah na južnem nepozidanem delu stavbnih zemljišč, velikem približno 3,9 ha, gradnja

35 eno- ali dvostanovanjskih hiš ter komunalna oprema in druga gospodarska infrastruktura.

Urbanistična zasnova izhaja iz naravnih danosti rahlo nagnjenega terena, po katerem se razporejajo trije novi cestni kraki, gradbene parcele ob njih so razporejene tako, da so vsi objekti usmerjeni proti jugozahodu. Sredinska prometnica sega do roba območja, s čimer je nakazana možnost prometnega povezovanja v jugovzhodni smeri, ostali prometnici sta zaključeni kot slepi ulici z obračališčem.

Zasnova se prilagaja splošnim in podrobnejšim urbanističnim merilom za območja s podrobno namensko rabo SSe, kot jih določa Občinski prostorski načrt.

Da bo mogoča gradnja stanovanjskih objektov, je treba prej zagotoviti gradnjo cest s pločniki in odvodnjavanjem, javne razsvetljave, javnega vodovoda in hidrantov, javne fekalne kanalizacije, elektroenergetskega omrežja in transformatorske postaje ter elektronsko-komunikacijskega omrežja. Gradnja soseske lahko poteka po posameznih etapah, s tem da mora vsaka etapa tvoriti zaključeno celoto s potrebno komunalno opremo.

Občina trenutno komunalno opremlja stavbna zemljišča na kontaktnem območju. Na podlagi dogovora, sklenjenega ob pričetku priprave prostorskega akta med občino in investitorjem – pretežnim lastnikom zemljišč v območju OPPN, bo komunalno opremo, načrtovano v OPPN, zagotovil investitor, zato ni bil pripravljen program opremljanja stavbnih zemljišč.

Gradnja protipožarnih presek

Občina Sežana nadaljuje z izgradnjo novih protipožarnih poti v sodelovanju z Zavodom za gozdove Slovenije, Območno enoto Sežana, kjer so pripravili načrt protipožarnih poti ter izdelali elaborate za predvidene novozgrajene poti na območju občine.

Na razpisu Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je bila občina uspešna, saj je pridobila nepovratna sredstva v okviru Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020 (za leto 2024), in sicer na podlagi podukrepa za preprečevanje škode v gozdovih zaradi požarov, naravnih nesreč in drugih katastrofalnih dogodkov.

Februarja se je začela gradnja protipožarne preseke Kopriva–Dol Obršnjak. Pot je dolga 2.434 metrov, poteka skozi gozd med vasema Kopriva in Skopo ter leži na območju I. stopnje požarne ogroženosti. Ocenjena vrednost investicije znaša dobrih 36.000 evrov. Dela izvaja podjetje Lesnik TGM. Protipožarna preseka bo omogočala dostop gasilskim vozilom skozi borov gozd

ter bo prispevala k večji požarni varnosti celotnega območja, vzpostavljena pa bo tudi nova povezava med obstoječo protipožarno preseko Skopo–Kosovelje in gozdno cesto Kremenik–Hruševica.

V začetku aprila pa se je začela še izgradnja nove protipožarne poti Šmarje–Gabrk, dolge 2.080 metrov. Trasa poteka večinoma skozi mešani gozd in se pričenja z uvozom z državne ceste Sežana–Križ na obstoječi kolovoz ob koncu vasi Šmarje. Po približno kilometru se kolovoz prelevi v gozdno stezo, ki se zaključi na gozdni cesti 141305 Kriški bori, kjer bo urejena vstopna ploščad za gasilska vozila. Ocenjena vrednost investicije znaša nekaj manj kot 22.000 evrov. Dela izvaja podjetje SGG Tolmin, zaključek del pa je predviden sredi maja. Z novo protipožarno potjo bodo vzpostavljene dodatne povezave med obstoječimi potmi, kar bo izboljšalo dostopnost za gospodarjenje z gozdovi ter pomembno prispevalo k večji požarni varnosti območja.

Podpisana koncesijska pogodba za zobozdravstveno oskrbo odraslih

27. marca 2025 sta Andrej Sila, župan Občine Sežana, in Luka Rudl, zastopnik družbe Dentalux Dent, d. o. o., podpisala koncesijsko pogodbo, s katero se krepi zobozdravstvena oskrba za odrasle v občini. Koncesija je bila podeljena za obdobje 15 let, koncesionar pa bo dejavnost opravljal v ordinacijskih prostorih na naslovu Ulica Nika Šturma 12a, Sežana. Z delom bo pričel avgusta 2025. Občina Sežana novemu koncesionarju želi uspešno delo ter čim več zadovoljnih in zdravih nasmehov.

Naša volja spreminja vesolja

Občina Sežana je v sodelovanju z Varstveno delovnim centrom Koper, enoto Sežana, in Komunalo Sežana kot upravljavcem Botaničnega vrta Sežana uspela uresničiti sanje Davidu Bernetiču.

David je uporabnik VDC v Sežani, predvsem pa možak širokega nasmeha in polnega srca. Pred kratkim se je kot sodelavec pridružil maloštevilni, a zelo predani ekipi sežanskega Botaničnega vrta. »Ena od misli, ki jo med nami seje pisatelj, filozof in duhovni učitelj Adrian Kezele, se glasi: Resnično bogastvo ni v tem, kar posedujemo, temveč v tem, kar delimo z drugimi. S to mislijo smo v svojo sredino sprejeli Davida Bernetiča,« pravi Marjetka Kljun Terčon, vodja Botaničnega vrta Sežana. Nadaljuje: »Živimo v času, ko govorimo o sprejemanju raznolikosti in potrebi po integraciji. A kljub temu, da smo miselno in govorno že dobro podkovani, smo v ravnanjih še vedno nekoliko šibki. V ekipi Botaničnega vrta Sežana, pa tudi v delokrogu Komunale Sežana nasploh se nagibamo k drugačnemu ravnanju. Ne glede na navidezne razlike smo vsi ENO, zato si vsak človek zasluži priložnost počutiti se kot sestavni

del Enosti. David Bernetič je z vključitvijo v naš program dela dobil zasluženo priložnost, istočasno pa je s svojo prisotnostjo obogatil prostor in tiste, ki v tem prostoru delujemo. S svojo pojavnostjo in delovnim prispevkom potrjuje, da dobrota ni le dejanje, temveč stanje duha. Ko jo živiš, se ti vrača na tisoč načinov.«

Davidova zaposlitev pod posebnimi pogoji je del projekta Erasmus+ Employability of young people with mental disabilities in local communities (Zaposlovanje oseb s posebnimi potrebami v lokalnem okolju), katerega partnerica je tudi Občina Sežana. Uresničujemo skupnost, ki ima odprta vrata za vse in si tudi na ta način prizadevamo za širino duha, naklonjenost, vključevanje. Ekipi Botaničnega vrta Sežana smo hvaležni za uresničeno priložnost.

Nekdanji mejni prehod srce čezmejnega sodelovanja

30. aprila 2025 sta župan Občine Sežana Andrej Sila in direktor Komunale Sežana, d. d., Andrej Prunk slovesno podpisala pogodbo za izvedbo druge faze obnove objekta nekdanjega mejnega prehoda Lipica. Projekt se izvaja v okviru strateškega projekta KRAS-CARSO II, ki je sofinanciran iz Programa Interreg VI-A Italija-Slovenija.

V obnovljenih prostorih bodo zaživeli Informacijski center čezmejnega geoparka Kras-Carso, inkubator turizma – Hiša krasnih idej ter sedež Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje, katerega ustanovitev je eden ključnih ciljev projekta. Gre za pomemben korak k trajnostnemu razvoju Krasa in krepitvi čezmejnega sodelovanja.

Ob tej priložnosti je župan Andrej Sila poudaril: »Obnova za Občino Sežana predstavlja več kot le investicijo v infrastrukturo. Gre namreč za naložbo v ljudi, znanje, ideje in povezovanje.«

Direktor Komunale Sežana Andrej Prunk pa je izrazil zadovoljstvo, da lahko nadaljujejo z delom na objektu, ki ga dobro poznajo, saj so izvajali že prvo fazo obnove.

V Žirjah urejeno novo otroško igrišče

Na prvi pomladni dan je bilo v Žirjah predano namenu novo otroško igrišče, ki predstavlja pomembno pridobitev za najmlajše krajane in njihove družine. Namenjeno je varni, kakovostni in razgibani igri otrok ter spodbuja gibanje, druženje in razvoj motoričnih spretnosti.

Otroci se bodo lahko razveselili nove gugalnice ter preizkusili ravnotežno progo, ki vključuje ravnotežni most, igralni element Robin Hood in čoke. Posebna pozornost je bila namenjena varnosti – celotna igralna površina je prekrita z mehko, barvito podlago, ki zmanjšuje možnost poškodb ob morebitnih padcih. Z mislijo na starše in spremljevalce otrok bo ob podporni steni urejena še razširitev ceste, ki bo omogočala parkiranje otroških vozičkov ter boljšo dostopnost in preglednost.

Novo igrišče bo v prihodnje zagotovo pomembno prispevalo k večji kakovosti bivanja v kraju ter nudilo prostor za aktivno preživljanje prostega časa v varnem in urejenem okolju.

Celovita obnova Kosovelove domačije v Tomaju

Občina Sežana je bila uspešna na razpisu za revitalizacijo infrastrukture na obmejnih območjih Ministrstva za kohezijo in regionalni razvoj. Prijavila se je s projektom celovite obnove Kosovelove domačije v Tomaju.

Srečko tam pravzaprav ni živel. V hiši je bil zgolj dvakrat. Prvič še pred njeno dograditvijo. Takrat je najstarejšemu sorojencu, bratu Stanu, napisal nekaj pisem, ki so nam bila v veliko oporo pri prijavi. Dotaknila se nas je tudi takratna srčna želja družine, da bi končno živeli pod svojo lastno streho. Pri tem so potrebovali precej naklonjenosti in pomoči. In vrli Tomajci so jim bili takrat v veliko oporo.

Srečkov drugi obisk je bil njegov zadnji. Prehladno obolenje iz Zagorja se je vrnilo kot meningitis in ni mu bilo več pomoči. Počiva nedaleč od domačije, na vaškem pokopališču. Zdaj je tam (nekateri zgolj v napisu) vsa družina. In ravno družina je bila tista, ki je Srečka Kosovela oblikovala v čustvenem in miselnem smislu. Mu – iz ljubezni – dala svobodo ustvarjati.

Tako je zdaj njihov najmlajši ponos vseh nas. Poet in mislec širokega duha, katerega luč sveti nad Krasom. Da bi sijala še dlje in močneje, se je Občina Sežana odločila za kandidaturo. To kot skupnost dolgujemo tako njemu kot celotni družini. Obnovljena Kosovelova domačija v Tomaju bo tako zaživela kot ključna točka na njegovi življenjski poti, na poteh družine in skupnosti, katere pomemben člen so bili.

Sofinanciranje je predvideno v višini 553.601,88 EUR, pri čemer bo Občina Sežana prispevala še približno 400.000,00 EUR

lastnih sredstev. Predvideno je, da se bo celotna sanacija domačije ter obcestnega zidu zaključila do konca oktobra 2025. S tem bo obnovljen kulturni spomenik lokalnega pomena. Z obnovljeno Kosovelovo domačijo bomo vstopili v praznovanje Kosovelovega leta 2026.

Ta svet je tudi zate

Občina Sežana se je 24. aprila 2025 v sodelovanju z domoljubnimi in veteranskimi organizacijami ter društvi slovesno poklonila pomembnim mejnikom naše zgodovine – 80. obletnici osvoboditve Sežane, 84. obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda in koncu druge svetovne vojne.

Slovesnost so odprli praporščaki domoljubnih organizacij: Društva za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske, Združenja borcev za vrednote NOB Sežana, Policijskega veteranskega društva Sever za Primorsko in Notranjsko, Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Krasa in Brkinov Sežana ter Območnega združenja slovenskih častnikov Sežana. Poveljeval jim je veteran vojne za Slovenijo Bruno Kocjan.

V svojih nagovorih so župan Občine Sežana Andrej Sila, slavnostni govornik dr. Milan Mrđenović in minister za obrambo mag. Borut Sajovic izpostavili vrednote, na katerih želimo graditi našo skupnost – svobodo, solidarnost, pripadnost in spomin. Vrednote, ki se prenašajo iz roda v rod, oblikujejo našo identiteto in utrjujejo našo pot v prihodnost. Poudarili so, da Primorci skozi zgodovino dokazujemo, kako močno orožje sta lahko tudi pesem in svobodna misel ter da prav kultura ohranja spomin in odpira vrata prihodnosti.

Glasbeni del prireditve je z občuteno izvedbo treh skladb zaznamovala Kraška pihalna godba Sežana pod vodstvom maestra Iva Bašiča, ki se je tokrat povezala

z Mešanim pevskim zborom Sežana, Moškim pevskim zborom Tabor Lokev in Vokalno skupino Kresnik.

Dragocen dokument spomina predstavlja filmski drobec Spominjanja, v katerem častna občana dr. Stanko Renčelj in Pavel Skrinjar obujata spomine na čas osvoboditve Sežane. Čeprav spomin lahko z leti zbledi, čustva ostajajo – in prav ta dajejo njunim pripovedim iskreno in pristno toplino.

Posebno mesto na slovesnosti je pripadlo praporu 19. slovenske narodnoosvobodilne udarne brigade Srečka Kosovela, ki je za nekaj ur zapustil stalno domovanje v Vojaškem muzeju Tabor Lokev zbiratelja in častnega občana Srečka Rožeta, da bi obiskovalcem v Kosovelovem domu simbolno izpričal pogum, ponos in uporništvo primorskega naroda v boju za svobodo. Brigada, ki je častno nosila ime pesnika Krasa, je bila sestavni del 30. divizije 9. korpusa, oborožene moči primorskega ljudstva.

Umetniški pečat dogodku so z izbranimi interpretacijami poezije Karla Destovnika - Kajuha prispevali člani Gledališke skupine KONS pod vodstvom Petre Štolfa. Njihova mladostna moč, predanost in občutena izvedba so prepričljivo povezali preteklost s sedanjostjo.

Ob koncu slovesnosti je z zanosom in ponosom zazvenela Vstajenje Primorske. Pesem, ki je v srcih prisotnih še enkrat potrdila, da vrednote prejšnjih generacij živijo naprej. In da bomo z zavezo, odgovornostjo in spoštovanjem poskrbeli, da bodo živele tudi v prihodnosti – z in za nove generacije, z in za mlade, z in za vsakogar od nas, kajti: »Ta svet je tudi zate.«

Ureditev polnilnih mest za učinkovitejše gašenje požarov v naravi

Poleti 2022 je obsežen požar na Krasu razkril pomanjkljivost obstoječe infrastrukture. Hidranti, namenjeni predvsem manjšim požarom, niso zadostovali za oskrbo gasilskih enot z večjimi količinami vode. Za zagotavljanje boljše pripravljenosti na izredne dogodke je Občina Sežana v sodelovanju z Zavodom za gasilno in reševalno službo Sežana, Zavodom za gozdove Slovenije ter Kraškim vodovodom Sežana vzpostavila devet novih polnilnih mest za oskrbo gasilskih vozil, gasilcev in helikopterjev z vodo.

Polnilna mesta so umeščena na strateške lokacije po območju občine – na Jakovce, v Križ, Lipico, Majcne, Šepulje, Dutovlje, Kosovelje in Brestovico pri Povirju ter ob objektu Zavoda za gasilno in reševalno službo v Sežani. Lokacije so bile izbrane na podlagi požarne ogroženosti, dostopnosti ter zmogljivosti vodovodnega omrežja.

Vsako od novih polnilnih mest omogoča hitro in sočasno polnjenje več gasilskih vozil, odvzem vsaj 10 litrov vode na sekundo, manevrski prostor za težka tovorna vozila in možnost postavitve bazenov za helikoptersko zajemanje vode. Za dodatno varnost in nadzor so polnilna mesta opremljena s sodobnimi merilci pretoka, regulatorji tlaka, signalizacijo odvzema vode ter sistemi za preprečevanje nepooblaščenega odvzema. Vsi podatki o porabi in času odvzema se beležijo in sproti javljajo v nadzorni center.

Projekt je bil uspešno prijavljen na javni razpis za podukrep M08.3 iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020. Operacija je v letih 2023 in 2024 75-odstotno sofinancirana iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, preostanek pa krije proračun Republike Slovenije.

Cilj projekta je dolgoročno povečati požarno varnost prebivalcev in zaščititi naravno okolje občine Sežana. S tem Občina Sežana utrjuje svoj položaj kot odgovorna in varna skupnost, pripravljena na soočanje s podnebnimi izzivi in naravnimi nesrečami.

Nova priložnost za gibanje in druženje

Občina Sežana načrtuje v letih 2025 in 2026 izgradnjo novega Centra urbanih športov. Sodoben in trajnostno zasnovan športno-rekreativni kompleks, ki bo namenjen vsem generacijam, bo stičišče za šport, rekreacijo, druženje in zdrav življenjski slog. Prispeval bo k izboljšanju kakovosti bivanja, spodbujanju telesne dejavnosti in socialne vključenosti ter krepitvi urbane in turistične privlačnosti mesta.

V prvi fazi gradnje so predvideni izgradnja skate parka, pumptrack poligona, košarkarskega igrišča ter približno polovice skupne dolžine trim steze, ki bo potekala po celotnem območju in se zaključila v krožni povezavi. Prav tako je načrtovana prenova obstoječih tribun. Skupaj z ustrezno podlago in urbano opremo bosta postavljeni dve napravi za fitnes na prostem. Predvidena je tudi postavitev ekološkega otoka za ločevanje odpadkov ter pitnika.

Urejene bodo utrjene in tlakovane funkcionalne površine, zasajene grmovnice in drevesa ter zatravljene zelene površine.

Občina Sežana je za projekt urbanega športnega centra že prejela gradbeno dovoljenje in se za izvedbo nadeja nepovratnih sredstev Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport. Prav tako bodo preverjali možnosti sofinanciranja še iz drugih razpoložljivih virov. Ob uspešni pridobitvi sredstev financiranja bo gradnja potekala od jeseni do pomladi.

Kava sprememb – dan, poln nasmehov in topline

Dan za spremembe, vseslovenska prostovoljska akcija, ki je potekala 5. aprila 2025, je bila na Občini Sežana nekaj posebnega. Kava sprememb v Kavarni Integrali na Občini Sežana ni bila le priložnost za druženje, ampak tudi čudovit prikaz povezovanja, srčnosti in vključevanja.

Za vrhunsko kavo sta profesionalno poskrbeli Danijela in Branka, goste pa so s svojo brezhibno postrežbo razvajale Teja, Anita in Vida. Ob podpori Ivanke Jemec Cossutta in Martine Fiore so uporabnice sežanske enote VDC Koper navdušile s svojo predanostjo in gostoljubnostjo ter dokazale, da s skupnimi močmi lahko ustvarimo čudovito izkušnjo za vse prisotne.

Veseli nas, da so se povabilu poleg zaposlenih na Občini Sežana in Upravni enoti Sežana odzvali tudi številni občani, ki so s svojo prisotnostjo pokazali, da jim je mar za srčno in povezano skupnost. Ob kavi, toplih mislih o spremembah in številnih nasmehih smo bili obiskovalci deležni tudi prisrčnih objemov, ki so dan napolnili s pozitivno energijo.

Naše gostiteljice so svojo nalogo opravile več kot odlično, saj so v dveh urah postregle več kot 70 posameznikov. Ker jim je delo šlo tako dobro od rok, smo jim z veseljem zaupali ključe Kavarne Integrali za še eno srečanje, ki je bilo 22. aprila.

Prispevke rubrike Občinska uprava so pripravili zaposleni Občine Sežana. Slike: arhiv Občine Sežana.

Po prenovi znova odprt bencinski servis v Lokvi

Jerca Zajc

Bencinski servis Shell v kraju Lokev v občini Sežana je po dobrih dveh mesecih prenove ponovno odprl svoja vrata. Obnovitvena dela so bila izvedena zaradi dotrajanosti obstoječe opreme in s ciljem zagotoviti še višjo stopnjo varnosti in zaščite, saj se servis nahaja na okoljsko občutljivem območju Krasa. Rekonstrukcija je med drugim zajemala vgradnjo dveh novih rezervoarjev in točilnih avtomatov, zamenjavo vseh cevovodov, posodobitev električne omare ter nadzornega sistema za tesnost in povratke hlapov. Povozne površine so bile razširjene, zgrajen je bil nov betonski plato, asfaltna površina pri vhodu in izhodu s servisa pa je bila obnovljena. Servis je ponovno na voljo tako domačinom kot obiskovalcem Krasa, ki lahko ob tej priložnosti preverijo posodobljeno ponudbo in storitve.

Obramboslovci na Krasu

Olga Knez

Na povabilo redne prof. katedre za obramboslovje Fakultete za družbene vede in nekdanje obrambne ministrice dr. Ljubice Jelušič so si 30. marca 2025 njeni sodelavci s predstavniki Zveze borcev za vrednote NOB Slovenije ogledali ostaline 1. sv. vojne na slovenskem in italijanskem Krasu.

Vodil jih je jamar sežanskega jamarskega društva Ludvik Husu. V prijetni druščini profesorjev so bili tudi dekan Fakultete za družbene vede prof. dr. Iztok Preselj, predstojnica katedre za obramboslovje doc. dr. Jelena Juvan, nekdanja sodelavka ZZB NOB Slovenije Manja Konkalič in nekdanji predsednik Vrhovnega sodišča Damijan Florjančič.

Najprej so si ogledali največje avstro-ogrsko vojaško pokopališče iz 1. sv. vojne na slovenskih tleh v Gorjanskem, kjer je pokopanih več kot šest tisoč vojakov, ki so umrli

v bližnji bolnišnici. Pokopališče je lepo ohranjeno in zanj skrbi Direktorat za vojna pokopališča in vojaške zadeve Ministrstva za obrambo. Pokopališče je eno izmed točk Poti miru.

Pot jih je vodila v Muzej na Vrhu sv. Mihaela, ki ponuja interaktiven multimedijski pristop po razstavi. Spomine na soško fronto s poudarkom na vseh 12 bitkah je delil vodič Gabrijel Sfiligoj. Na srce je zbranim položil, da bi moralo več Slovencev prihajati v muzej, da bi razumeli pomen in napredek vojaške industrije, ki na žalost prinaša tudi več smrtnih žrtev. Ogledali so si zaklonišča in rove s strelnimi linami tako na Debeli griži kot na krožni poti na Brestovcu.

V prijetni družbi so dan zaključili v gostilni in piceriji Pri Brajdi v Komnu.

Skrbijo za spomenike in spominska obeležja NOB

Olga Knez

Na skupščini Združenja borcev za vrednote NOB Sežana, ki je bila 27. marca 2025 v Veliki sejni dvorani Občine Sežana, je skoraj 50 delegatov iz sežanske, divaške in hrpeljsko-kozinske občine pregledalo opravljeno delo v preteklem letu in sprejelo program dela za tekoče leto. Poročilo je podal predsednik borčevske organizacije Bojan Pahor, ki je v uvodnem pozdravu opozoril na ponovni porast fašističnih idej.

»Združenje borcev je srce in duša naše skupnosti, saj ohranja spomin na herojstvo, ki so ga borci izkazali v težkih trenutkih, ko se je bilo treba boriti za pravičnost, enakost in dostojanstvo. Ustanovili smo Zadrugo Mednarodno mrežo antifašistov, v kateri so člani iz Slovenije, Italije in Hrvaške. Predsednica pa je postala diplomatka Jadranka Šturm Kocjan. Dolžnost naslednikov NOB je, da se odzovemo na vsak pojav nestrpnosti, revizionizma in nacionalizma. Treba je izobraževati mlade, ohranjati spomin na

resnico in se povezovati z vsemi, ki verjamejo v demokratične vrednote,« je poudaril Pahor, ki je tudi obenem orisal, zakaj prihaja do porasta fašističnih idej.

V letošnjem letu je poudarek na 80. obletnici konca 2. sv. vojne. Še posebej slovesno je bilo ob 80. obletnici osvoboditve Sežane. 31. maja prirejajo pohod po poteh ustanovitve Kosovelove brigade, isti dan pa bodo odšli k svojim rojakom v Benico v Prekmurje. Borci skrbijo za 103 spomenike in spominska obeležja NOB. Letos načrtujejo obnovo spomenika NOB v Dolu pri Vogljah. V združenju borcev je več kot 560 članov. Želijo si, da bi več članov prejemalo glasilo Svobodna beseda. Ker pa jih je skoraj četrtina starejših od 80 let, nadaljujejo z aktivnostmi za pomlajevanje članstva in njihovim vključevanjem v mladinsko organizacijo Mladi borci ZZB.

Velik uspeh najmlajših povirskih mažoretk

Evelin Orel arhiv društva

V soboto, 5. aprila 2025, smo se Mažoretke Povir udeležile državnega tekmovanja Mažoretne zveze Slovenije v kategoriji Prvi korak, ki je letos potekalo v Radečah. Društvo povirskih mažoretk je uspešno zastopala zasedba petih deklet iz skupine Kadeti, ki so si prislužile štiri zlate in srebrno medaljo. Na tekmovanju so sodniki Mažoretne zveze Slovenije ocenjevali lepo plesno držo, visok korak in pravilno izvedbo predpisane koreografije, ki so se je dekleta pridno naučila mesece pred tekmovanjem pod mentorstvom Špele Bezjak Zupančič in Evelin Orel. Po tekmovanju je sledilo kosilo in druženje z našimi najljubšimi navijači – starši v prijetni gostilnici ob reki Savi.

Veterani in častniki Krasa in Brkinov aktivni

Olga Knez Vid Šibelja

Člani Območnega združenja slovenskih častnikov Sežana in Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Kras in Brkini Sežana so se 28. marca 2025 zbrali na redni letni skupščini v gostilni Pri Brajdi v Komnu.

Ker obe veteranski organizaciji dobro medsebojno sodelujeta, so tudi podana poročila o delu in sprejeti program aktivnosti podobna. Kot sta povedala predsednik sežanskega območnega združenja častnikov Josip Biro in predsednik kraško-brkinskih veteranov Dejan Stančič, so v lanskem letu uspešno izpeljali zastavljene aktivnosti. Veteranska organizacija šteje blizu 550 članov, častniška pa nekaj manj kot 150. Večina članov pripada srednji in starejši generaciji, mladih pa na žalost v društvu ni. Vsem aktivnim članom obeh društev gredo zasluge za opravljene naloge v preteklem letu.

Prisotne je v imenu vseh štirih občin nagovoril komenski župan Erik Modic, sledili so nagovori podpredsednika Zveze veteranov vojne za Slovenijo Jožka Člekoviča, predstavnika Policijskega veteranskega društva Sever za Primorsko in Notranjsko Aleksandra Nardina, predsednika Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Istre Valterja Vilerja, predstavnika Območne zveze slovenskih častnikov Obala Denisa Meznariča in stotnika Damjana Antončiča.

Nekaterim članom obeh društev so podelili tudi priznanja. Prejeli so jih: Andrej Cerkvenik (priznanje zaslužnega člana OZSČ), Milivoj Štrukelj in Zvonimir Bric (oba bronasti medalji ZSČ), Mitja Miklavec (srebrna medalja ZSČ), Danilo Hrevatin, Miloš Škapin in Silvan Grmek (vsi bronasto plaketo ZVVS) in Orlando Mezinec (zlato plaketo ZVVS).

Po zaključku skupščine in občnega zbora sta sledila pogostitev in družabno srečanje z obujanjem spominov iz preteklosti in pogledom naprej.

Raziskovanja jame Petnjak

Olga Knez

Sežanski jamarji, ki letos praznujejo 70-letnico svojega uspešnega delovanja, 50-letnico izgradnje jamarskega doma, 60-letnico upravljanja jame Vilenice in 40 let podelitve mednarodne literarne nagrade Vilenica ter jih že več kot 30 let vodi predsednik Jordan Guštin, pripravljajo v letošnjem letu več dogodkov.

Tako so v sodelovanju s Krajevno skupnostjo Povir 25. aprila 2025 v zadružnem domu v Povirju pripravili predstavitev raziskovanja jame Petnjak, ki leži v bližini vasi Brestovica pri Povirju. Gost večera je bil jamar z več kot polstoletnim delovanjem Jaka Jakofčič, ki je bil tudi vodil jamarsko reševalno službo Slovenije. Jamar, ki je obiskal več kot dva tisoč jam, ima zasluge za dobro osvetlitev jame Vilenica. Tokrat je predstavil udornico in jamo Petnjak, ki je nekaj posebnega v slovenskem in svetovnem merilu, saj iz nje stalno piha celo leto, kar nakazuje na tekočo vodo, do katere bi kraški jamarji zelo radi prišli.

Sežanska občina je z odlokom leta 1992 Petnjak kot podzemno jamo razglasila za naravno znamenitost. Jakofčič je predstavil zgodovino raziskovanja Petnjaka, zemljevide, skice in geološke karte od leta 1561 dalje, zapise s pripovedkami in miti o jami, težko tehniko kopanja in odstranjevanja materiala, natančno vodenje evidenc in značilnosti Petnjaka, ki je bil tudi prazgodovinsko svetišče. Prva kopanja rova so se pričela leta 1981 in je bilo do 1983 izvedenih 16 akcij. Od leta 2018 vodi raziskovanja Matevž Hreščak. Ena izmed posebnosti jame je, da svetloba pride do dna udornice na globino 95 metrov in da je bila jama tudi starodavno svetišče. Moto jamarjev je vztrajno slediti velikemu prepihu.

Več kot sto obiskovalcev je gostu na večeru, ki ga vodil Jožko Čuk, namenilo obilen aplavz. Številne zbrane sta pozdravila dolgoletni predsednik domače KS Franko Uršič in podpredsednik povirske KS Miha Bernetič.

Predsednica Gobarskega društva je Ariana Pertinač

Olga Knez

Dolgoletna predsednica in ena izmed ustanoviteljev Gobarskega društva Sežana Ljubica Tavčar Bandelj je funkcijo predsednice društva, ki uspešno deluje že več kot pol stoletja, predala Ariani Pertinač. Tako so se člani društva, ki šteje okrog 80 članov, na volilnem občnem zboru na Bunčetovi domačiji v Dutovljah 11. aprila 2025 dosedanji predsednici iskreno zahvalili za njeno dolgoletno delo v društvu.

Lani so polstoletno delovanje praznovali s številnimi aktivnostmi. V Kosovelovi knjižnici Sežana so pripravili bogato razstavo o delu in društvenem življenju. Posebno zahvalo je predsednica Tavčar Bandelj namenila vsem trem determinatorjem. To so: Dario Fortuna, Claudio Barbo in Ljuba Andreuzzi, kot tudi vsem nabiralcem, tistim, ki so postavljali razstave in nenazadnje tudi kuharicam, ki z izbranimi gobjimi jedmi popestrijo kulinarično ponudbo ob razstavah svežih gob, ki jih obiščejo tudi otroci iz vrtca in učenci domačih šol.

»Tudi lani smo pripravili niz razstav svežih gob tako v domačih krajih kot tudi pri SKD Vigred v Praprotu. Lani smo na strokovno ekskurzijo odšli v Iško vas. Smo tudi stalni gostje tradicionalnega Martinovanja na Krasu, dutovska KS nas je lani povabila k sodelovanju, ko smo z ocvrtki pospremili prihod dedka Mraza. Vedno smo prisotni na občinskih praznikih ter ponujamo gobje jedi ob Martinovanju in na Prazniku terana in pršuta v Dutovljah. Žal pa bi si želeli več strokovnega sodelovanja s krovno organizacijo – Mikološko zvezo Slovenije

in v svoje vrste pritegniti mlajše člane,« je poudarila Tavčar Bandelj.

Tudi v letošnjem letu bodo z mlajšo predsednico Ariano Pertinač nadaljevali z ustaljenimi aktivnostmi v društvu in se med drugim kot varuhi narave povezovali z dutovsko lovsko družino Kras.

Velikonočna delavnica v Štjaku

Jana Drožina

V pričakovanju velikonočnih praznikov smo v sodelovanju dveh KS z Vrhov, Štjaka in Vrabč, v sredo, 16. aprila 2025, organizirali velikonočno delavnico v šoli v Štjaku.

Otroci so skupaj s starši ustvarjali na različnih področjih.

Ob pomoči in navodilih Jane Drožina so izdelali papirnato košarico, spretni so jo sami izstrigli, ostali pa so si pomagali s pripravljeno šablono. Nato so jo okrasili in vanjo položili mehke papirnate trakove, ki so bili posteljica kasnejšim okrašenim pirhom.

Po opravljenem prvem delu so se preizkusili v okraševanju jajc. Skupaj z Vlasto Lozej so kuhana jajca okrasili s servietno tehniko in junake risank ali druge okraske iz servietk na jajce 'prilepili' z jajčnim beljakom. Tako smo poskrbeli za naravno uporabo materialov. Nekateri otroci so okrasili več jajc, nekateri so bili zadovoljni z enim. Pa nič zato, saj smo, ko so se posušila, v pripravljene košarice dodali še sladka čokoladna jajčka.

Sledilo je najlepše delo. Iz pripravljenega testa so otroci in starši skupaj s Tonijem Lozejem zgnetli in ustvarili čudovite in dišeče menihe. Spretnost nekaterih otrok je bila res velika, potrudili so se in jih oblikovali kar nekaj. Nato smo pripravljene menihe položili v pekače, jih pokrili, da so do doma vzhajali, doma pa smo jih spekli.

Z veseljem bi vam poslali vonj po pečenih, a se še ne da, zato pa lahko zagotovimo vsi, ki smo jih pekli, da je omamno dišalo po celi hiši.

In preverili smo … tudi dobri so bili. Nestrpno že čakamo naslednje leto, da vajo ponovimo.

Velikonočni običaji na Krasu

Miranda Novak

Kako se velikonočni običaji ohranjajo na Krasu, smo pokazali člani in članice Kulturnega društva Šopek skozi pesem, ples, govorico in značilno kraško praznično nošo. Predstavili smo ga v Dutovljah na Roštovi domačiji in v cerkvi sv. Jurija. Velika noč je bila za naše prednike največji in najpomembnejši krščanski praznik in v bogoslužno dogajanje velikega tedna so vpletli bogato simboliko, ki smo jo marsikje ohranili do današnjih dni. Običaj je povezan s koncem 40-dnevnega posta, ki se konča na velikonočno nedeljo.

Člani KD Kraški šopek Sežana smo na borjaču Roštove domačije prikazali, kako so se naši predniki pripravljali na te dni. Pred praznikom je bilo treba hišo skrbno pripraviti in jo počistiti. Prav tako je bilo treba zlikati praznična oblačila ter pripraviti vrsto značilnih jedi, ki so jih gospodinje odnesle k žegnu že v soboto. V velikem tednu so utihnili zvonovi v zvoniku in nadomestile

so jih raglje ali drdračke, kot smo jim rekli na Krasu.

V hiši na domačiji smo člani prikazali svečani velikonočni pogrinjek in pripravili jedi, ki so značilne za ta praznik. Spekli smo kruh, menihe, ptičke, gnezdeca. Posebno mesto je imelo meso, ki se povezuje s koncem 40-dnevnega posta. V preteklosti so hišni gospodarji dali boljši kos mesa za veliko noč posebej v hrambo in ga konzervirali že ob kolinah. Na Krasu je bil to kuhan ali pečen pršut. Poleg mesa na mizi ni manjkalo hrena, pirhov (barvana in okrašena jajca), žolce in presenca (potice).

Na borjaču smo prikazali nekaj iger, ki so se jih otroci igrali na ta praznik (skrivanje jajc, sekanje jajc, šicanje jajc …), odrasli pa smo zapeli in zaplesali plese, ki so jih plesali nekoč na Krasu. Vse to so posneli na ORF Avstrija, predvajano je bilo v dokumentarni oddaji Dober dan, Koroška, ter na RTV SLO, kar je bilo predstavljeno v oddaj Ljudje in zemlja. Take oddaje so lepa promocija za našo občino in celoten Kras. Hvala vsem, ki ste sodelovali v tem projektu.

82 let od požiga Kazelj

Olga Knez

V Kazljah že vrsto let negujejo spomin na tragične dogodke v 2. sv. vojni, ki so se zgodili 3. in 4. marca 1943. Partizani Pivške čete so pri Stajah napadli kamion italijanskih vojakov in pri tem ubili štiri vojake, sedem pa ranili. Po akciji so se partizani umaknili, pod večer pa so italijanski fašisti vas zažgali. Zgorelo je 29 gospodinjstev. Po strahotni noči mučenja so ustrelili talca, brata Stanka in Franca Pupisa, na koncu Rožetove njive, ubili pa so še Lojzeta Vrana in Pavleta Vecovega. Krajani so šli v begunstvo. Popis vojne škode z dne 6. junija 1945 je pokazal, da je v vasi zaradi vojne umrlo šest ljudi, pogrešanih pa je bilo 26, ranjenih 16, v taborišča je bilo odpeljanih 25 vaščanov.

V vasi imajo tri spomenike, ki pričajo o strahotah vojne. KS Kazlje si prizadeva, da dogodek ostane del zgodovinskega spomina in v opomin mladim, da se kaj takega ne bi ponovilo. Na to je opozoril tudi letošnji slavnostni govornik, sežanski župan Andrej Sila, ki je izpostavil povezovanje in prijateljstvo vasi. Ob 82-letnici požiga vasi so 2. marca 2025 v domu Krajevne in agrarne skupnosti Kazlje pripravili slovesnost, ki se je je udeležilo veliko zagovornikov domoljubnih vrednost, ki jim je pozdravni nagovor namenil predsednik domače KS Boštjan Milič. V prisotnosti praporščakov je sledil kulturni program, ki so ga oblikovali pevka in kantavtorica Marjetka Popovski na kitari, domači harmonikaš Marko Petelin in recitator Igor Rojc. Po slovesnosti, ki jo je povezovala Julija Južnič ob domačinki dr. Ljubici Jelušič, podpredsednici ZZB za vrednote NOB Slovenije, udeležila pa sta se je tudi sežanska častna občana dr. Stanislav Renčelj in Srečko Rože, so položili vence k vsem trem spomenikomin in se poklonili spominu na padle krajane. Po spominskem pohodu so organizatorji postregli s toplim čajem in manjšo zakusko.

Suhozidna gradnja na Slovenskem

Darja Kranjc Eda Belingar

Leta 2016 je bila suhozidna gradnja v Istri in na Krasu kontinuirano še živeča veščina, vpisana v Register nesnovne kulturne dediščine Slovenije, leta 2018 pa še na UNESCOV Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva. A v kulturno krajino kamnitih na suho postavljenih zložb na ozemlju današnje Slovenije še zdaleč ne najdemo le na Krasu in v Istri, kjer so skupaj s svojimi funkcijami do določene mere kar dobro dokumentirane in raziskane. Obenem v Sloveniji iz znanstveno-inženirskega vidika tovrstno gradnjo zelo površno poznamo in se posledično v praksi srečujemo s številnimi pomisleki in zakonskimi ovirami v želji po njihovi obnovi in ohranjanju v krajini.

Zato smo se v sklopu praznovanja 10-letnice delovanja Partnerstva kraške suhozidne gradnje ter Leta dediščine, ki ga v študijskem letu 2024/2025 obeležuje Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani,

ki je članica Partnerstva, v okviru Delovne skupine za raziskovanje in razvoj, Oddelek za arheologijo Filozofske fakultete, Park Škocjanske jame in goriška enota Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije odločili organizirati znanstveno-strokovno konferenco, s katero smo želeli spodbuditi raziskave in razmisleke na to temo.

Slednja se je 10. aprila 2025 v Regijskem parku Škocjanske jame odprla s predstavitvijo sodobnih pristopov, ki naj suhozidni gradnji pokažejo poti do novih dediščinsko-skladnih funkcij, ključnih za njeno ohranjanje v prihodnje. Sledil je pregled fenomena suhozidnih gradenj po Sloveniji skozi oči različnih strokovnjakov in znanstvenikov, s katerimi smo se sprehodili od Dolenjske in Bele krajine, čez gorenjsko in primorsko stran Triglavskega narodnega parka, Brkine, Notranjsko do Istre in Krasa, kjer se nam je ob predstavitvi teorije konstrukcij in restavriranja suhih zidov odprla diskusija z okroglo mizo na temo suhozidne gradnje kot obrtniške rokodelske in/ali dediščinske kategorije ter s tem povezana problematika.

Pletemo košare

Jana Drožina arhiv KS Štjak

V sodelovanju z zavodom Dobra pot smo v Štjaku v mesecu februarju predstavili njihov projekt: Žbrinca – koš za nabiranje listja. Dobro obiskana predstavitev je v večini prisotnih obudila spomine na otroštvo, ko so doma pletli koš za listje in ga tudi uporabljali. Porodila se je ideja, da bi tudi v Štjaku pripravili delavnico pletenja košar.

Zavod Dobra pot je s svojim projektom Otip narave in sodelovanjem KS Štjak ter vaščani izvedel Pletarsko delavnico v dveh delih. V soboto, 5. aprila 2025, sta nam Janja Klopčič in Jasmina Smrkolj, izkušeni pletarki, predstavili načine pletenja, uporabnost in pripave na izdelovanje košaric. To niso bile košare za listje, pač pa košarice, ki so večini od nas prišle prav v bližajočem velikonočnem času.

Prvi dan smo pričele s pletenjem dna košarice. Zanimivo delo, ki pa je imelo svoje zakonitosti, brez katerih nadaljevanje pletenja ni bilo mogoče. Delo z bekami je bilo zanimivo, brez težav so se namočene beke upogibale in prepletale. Dve uri sta minili, kot bi mignil.

V soboto, 12. aprila 2025, smo nadaljevale z delom. Prsti so s težavo zatiskali beke, paziti smo morale na barvno usklajenost. Voditeljici delavnice sta se kar namučili, ko sta

vsem pomagali, in delo je bilo opravljeno. Po kar nekaj napakah je pletenje postalo natančnejše in nastajale so lepe košarice. Ponosno smo zaključevale rob košarice in se veselile svojega prvega izdelka.

Ob zaključku pa ne smemo pozabiti dveh fantov, ki sta z izdelovanjem svoje košarice med drugim znižala starostno povprečje udeleženk in poskrbela za moški del populacije. Žan in Anže sta pridno ustvarjala svoji košarici in vztrajala do končnega izdelka.

Izdelovanje košaric je bilo naporno, vendar zelo prijetno, udeleženci smo bili zadovoljni, ker smo se nasmejali, malo poklepetali in še ustvarjali zraven. Hvala tudi voditeljicama delavnice, ki sta bili profesionalni, strpni in v veliko pomoč.

Dan Zemlje v Štorjah: ustvarjalnost, skupnost in skrb za naš planet

Saša Hreščak arhiv KŠD Šator Štorje

Dan Zemlje, ki ga praznujemo 22. aprila, ni le globalni dogodek ampak tudi priložnost, da se povežemo kot skupnost in prispevamo k ohranjanju našega planeta. V Štorjah je ta dan prežet z ustvarjalnostjo, igro in aktivnostmi, ki ne le ozaveščajo, ampak tudi spodbujajo mlajše generacije, da

skrbijo za naravo in njen prihodnji razvoj.

V središču praznovanja Dneva Zemlje so bili otroci, ki so se zabavali z različnimi ustvarjalnimi dejavnostmi. Ena izmed osrednjih dejavnosti je bila izmenjava igrač, ki je otrokom omogočila, da so se znebili stvari, ki jih ne potrebujejo več, ter jih podarili tistim, ki jih. Gre za odličen način, kako lahko zmanjšamo porabo virov, spodbujamo ponovno uporabo predmetov in hkrati učimo otroke o pomenu zmanjšanja odpadkov.

Izmenjava igrač ni bila le ekološka aktivnost, ampak tudi družabna. Otroci so se veselili novih igrač, hkrati pa so se naučili, da niso vse stvari zasnovane za enkratno uporabo in da lahko z majhnimi koraki prispevamo k večji trajnosti v vsakdanjem življenju. Nekaj igrač in družabnih iger, ki niso dobile novih lastnikov, smo namenili varni hiši Kras v Divači.

Še ena pomembna aktivnost tega dne je bilo ločevanje odpadkov. Otroci so se preizkusili v pravilnem ločevanju odpadkov in za uspešno opravljeno delo prejeli nagrado. Za nagrade se zahvaljujemo podjetju Komunala Sežana, d. d., ki je poleg knjig in daril za otroke, prispevala tudi zabojnike za biološke odpadke za vsa gospodinjstva v KS Štorje.

Posebnost letošnjega Dneva Zemlje v Štorjah je bila postavitev časovne kapsule, v kateri so otroci zapisali svoje misli in želje za naš planet. Vsak otrok je napisal nekaj o tem, kaj si želi za prihodnost Zemlje in naše vasi. Kapsulo smo skrbno shranili v Galerijo kamna, kjer bo 10 let čakala, da jo odpremo in preverimo, ali so se naše želje uresničile.

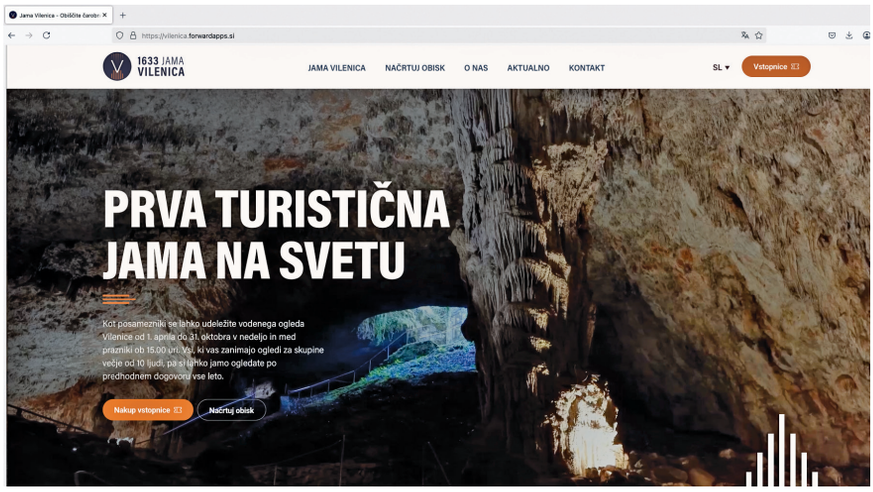
V sklopu Dneva Zemlje bo nekaj časa na ogled tudi razstava izdelkov, ki so jih ustvarili otroci. Vabljeni na sprehod po vaseh Majcni, Podbreže in Štorje, kjer je na oglasnih deskah mogoče videti vsa dela.

Prenovljena spletna stran Vilenice

Meta Bajc

Pomlad je čas novih začetkov, zato smo se tudi v Jamarskem društvu Sežana odločili za osvežitev spletne strani vilenica.com.

Obiskovanje jame Vilenica sega vsaj v mlajšo prazgodovino, kar potrjuje bakrenodobna keramika, najdena v vhodnem delu jame. O prvem zabeleženem turizmu pa lahko govorimo od leta 1633, ko je grof Petač (Benvenuto Petazzi) dal jamo v upravljanje lokavski župniji. S tem je jama Vilenica prva turistična jama na svetu. V sodobnem času, odkar z jamo Vilenica upravlja Jamarsko društvo Sežana, so leta 1963 jamo ponovno odprli za obiskovalce, posodobila se je infrastruktura, s tem pa se je zopet povečalo število obiskovalcev.

V želji, da nadaljuje s poslanstvom večanja zavedanja o naravni dediščini, je bil v zadnjih letih sestavljen odbor za promocijo, ki se je zavezal k temu, da jamo tudi vizualno približa širši javnosti. Nastala je celostna grafična podoba, z logotipom in sloganom. Slednja se je implementirala na družbena omrežja in na tiskane medije ter s tem prispevala k večji prepoznavnosti. Na spletni strani www.vilenica.com je mogoče kupiti vstopnice preko spletne digitalne platforme Mojekarte.si, čemur je sledilo sprejetje odločitve o posodobitvi spletne strani, pri čemer smo upoštevali načelo oblikovanja uporabniku prijazne strani ter s tem omogočili boljšo uporabniško izkušnjo. Za pomoč smo prosili agencijo Forward, ki s specializiranimi storitvami in inovativnimi digitalnimi rešitvami pomaga doseči morebitne goste na vseh korakih poti do obiska, rezervacije ali nakupa z globokim razumevanjem turističnega sektorja in vseh posebnosti, ki jih ta prinaša.

Tako smo s prenovljeno spletno stranjo www.vilenica.com že zakorakali v novo turistično sezono ter snujemo nove dogodke in se veselimo obiskovalcev s celega sveta, tudi v mesecu avgustu, ko bodo vrata Vilenice odprta dvakrat na dan, in sicer ob 11. in ob 15. uri.

Rožetovi predmeti na dveh razstavah

Olga Knez

Lastnik Vojaškega muzeja Tabor Lokev Srečko Rože je z ženo Ireno v Kosovelovi knjižnici Sežana pripravil razstavo predmetov s fronte iz 1. sv. vojne. Najrazličnejše predmete so izdelovali fantje in možje tako na fronti kot v zaledju, ko jim je čas dopuščal oz. ni bilo ofenzive. Najpogosteje uporabljen material so bili izstreljeni tulci in granate, iz katerih so izdelovali najrazličnejše spominke. Med njimi najdemo pepelnike, čopiče, pribore za britje, najrazličnejše vaze, vžigalnike in škatlice za cigarete in druge drobne spominke. Spominke so obogatili z motivi narave, cvetja, portretov idr. Med najlepšimi je vaza z upodobljenim solkanskim mostom, Goriškimi brdi in grozdjem. Zanimiv je tudi pribor za pisanje.

Na oljčno nedeljo, 13. aprila 2025, pa je družina Rože razstavo z naslovom Iz pošta v veliko noč postavila v kapeli Marije Pomočnice v Lokvi. Na ogled bo do konca junija. Po maši je razstavo blagoslovil domači župnik Slavko Obed. Irena in Anja Rože sta razstavili prekrasne pirhe, kruh z inicialkami INRI je spekla domačinka Marta Mirc. Ob žalnem oblačilu župnika s pluvialom (mašnim plaščem) je na ogled tudi oblačilo strežnika ter številni predmeti od 17. stoletja dalje. Za Vojaški muzej Tabor Lokev je Anica Pavlovič podarila enega največjih zidnih rožnih vencev v okolici. Obiskovalci si lahko ogledajo še kelih za vino, ki ga je izdelal pasar za opremljanje cerkva Ivan Kregar po naročilu arhitektov Plečnika in Vurnika. Tu je še patena (plitev pladenj za hostije), ciborij (kelih za shranjevanje posvečenih hostij), kipci Jezusa Križanega, razni križi, pekači, plošče in orodja za peko in izdelovanje velikih in malih hostij, svete podobice idr. V času od velikega četrtka do velike sobote, ko se cerkveni zvonovi ne oglašajo, je Srečko ragljal z ragljo, ki jo je pred leti obnovil, izdelala pa sta jo domačina Viktor Placer in Rudolf Frankovič, posebno vrtljivo vreteno pa je delo Branka Mevlje. Zanimiva je tudi posebna ropotulja lokavske župnije, ki so jo uporabljali na veliki četrtek ob spominjanju na Jezusovo zadnjo večerjo in njegovo trpljenje na križu.

Sredine urice Krožiišča v Domu upokojencev

Maja Mljač

Študijski krožek Krožiišče vsak prvi ponedeljek in vsak tretji četrtek v mesecu organizira izmenjevalnico, kjer krožijo oblačila in ostale še uporabne stvari. Z januarjem pa smo naše kroženje razširili še na Dom upokojencev, kjer vsako sredo popoldan kroži toplina, ustvarjalnost in sreča. Naši obiski so polni različnih dejavnosti, ki pričarajo nasmehe na obraze starejših in jim popestrijo popoldneve; ustvarjanje rožic iz krep papirja, barvanje, petje, pripovedovanje zgodb, izdelovanje pustnih mask pa tudi valentinovih srčkov in gregorjevih ptičkov. Na vrsto je prišla tudi tombola, ki jo bomo zagotovo ponovili, saj so je bili varovanci posebej veseli. Za vsak dobitek so udeleženci dobili simbolično darilce, ki je pričaralo dodatno veselje. Povabili smo tudi kraške kamišibajkarice, ki so s pripovedovanjem 'prauc' v besedi in sliki popeljale varovance v čas njihove mladosti. Na zadnjih sredinih uricah smo izdelovali velikonočne butarice ter zajčke iz papirnatih prtičkov in okraševali pirhe, ki krasijo sobe in hodnike v Domu upokojencev. Vedno se skupaj tudi kulinarično pocrkljamo in obudimo vonjave iz domačih kuhinj.

Veseli nas, da lahko s svojim delovanjem prispevamo k lepšemu in boljšemu preživljanju časa starejših in s tem gradimo odnose, ki segajo onkraj generacij. Naše delovanje je dokaz, da lahko majhna dejanja ustvarjajo veliko srečo, na kar nas vsako sredo spomnijo radostni obrazi, veselje, navdušenje in hvaležnost varovancev Doma.

Umetniški večer 'Skozi oči skladatelja'

Mihaela Peca Vani-foto

Ob praznovanju 10-letnice delovanja je Glasbeno društvo InMusic v soboto, 5. aprila 2025, v Kosovelovem domu Sežana pripravilo umetniški večer Skozi oči skladatelja. Glavna vez dogodka je bila tokrat sodobna, izvirna glasba, saj so štirje skladatelji – Matteo Bello, Lara Fortunat, Jaka Jerina in Eva Ostanek – posebej za to priložnost ustvarili izvirna dela, ki so jih orkestraši z dirigentko Mikelo Uršič premierno izvedli na sobotnem večeru.

Dogodek pa ni bil le glasbeni, bil je preplet raznih umetnosti. Na odru so se orkestru pridružili še ples, poezija, slika in interpretacija. Sodelovali so domači umetniki: plesalka Sara Uršič, pianistka Vita Gombač, pesnica Patricija Dodič in slikar Simon Kastelic. Vsak je s svojim prispevkom nadgradil glasbo in poskrbel za posebno vzdušje v dvorani.

Umetniški večer Skozi oči skladatelja je bil iskren, svež in navdihujoč poklon desetletju ustvarjalnosti in aktivnosti društva ter hkrati dokaz, da je prostor za novo glasbo in umetniško (so)delovanje še velik.

Skupni nastop brkinskih in kraških pevcev

Olga Knez Andrej Petrovič

Na povabilo Moškega pevskega zbora Slavnik je 13. aprila 2025 v balinarski dvorani v Obrovu v Brkinih nastopil Mešani pevski zbor Sežana. Oba zbora že vrsto let vodi zborovodkinja in odlična glasbenica Andreja Tomažič Hrvatin. Uvod v prelep in sproščen koncert, ki ga je povezovala Ester Mihalič, sta zaigrala Gašper Tomažič in Miha Višnjevec na harmonikah, v nadaljevanju so domači pevci Slavnika očarali občinstvo s čutno zapetimi ljubezenskimi skladbami. Zgodbo o prijateljstvu so z mladimi glasovi zapele in prikazale Maša Benčič, Ana Kastelic, Živa Petrovič in Tina Korošec ob spremljavi Gašperja na cajonu in Andreje na klavirju. Sežanski pevci so suvereno zapeli in prikazali lepote prečudovitega Krasa s šopkom pesmi. Nekatere od njih so zapeli na besedilo Danice Pardo s Prema in glasbo, ki jo je skomponirala Andreja Tomažič Hrvatin. Še posebej so številno občinstvo razveselili s skupnim muziciranjem z najmlajšo, še ne šestletno pevko Zarjo Tomažič, ki vedno znova prijetno preseneti, razveseli in požanje velik aplavz občinstva. Na koncu pa so se pevci obeh zborov zadržali ob sproščenem petju in obloženih mizah brkinskih dobrot.

Andrej Šifrer, gost 12. Magajnove bralne značke

Olga Knez

Letošnja že 12. tradicionalna Magajnova bralna značka, ki se je pričela 20. januarja in je trajala do 3. aprila 2025, je na zaključno prireditev 3. aprila 2025 v divaško enoto sežanske Kosovelove knjižnice privabila 34 pridnih bralcev iz vzgojno varstvenih zavodov Sežana in Divača ter Doma na Krasu Dutovlje. Spremljali so jih mentorji, spremljevalci, prijatelji in znanci ter sorodniki. Prireditev sta vodili bibliotekarki sežanske Kosovelove knjižnice Maja Živec in Tanja Bratina Grmek, ki že več let spodbujata branje v dolgoročnem programu v okviru projekta Zaznamovan sem – berem več.

Kot sta Tanja in Maja povedali, je bralna značka poimenovana po domačem pisatelju, zdravniku in uredniku Bogomirju Magajni in se vanjo vključujejo osebe s posebnimi potrebami. V letošnjem letu so na bralnih druženjih pridno ločevali odpadke s sežansko Komunalo, skočili do ZDA, se naučili lepega vedenja in manir ter spoznali življenjske zgodbe znanih ljudi. Pridno so brali, poslušali, risali, pisali, skrbeli za bralne dnevnike.

Vsako leto medse povabijo ugledne slovenske glasbenike. Letos jih je obiskal pevec, kantavtor in skladatelj Andrej Šifrer. Z njim so zbrani, ki so do zadnjega kotička napolnili divaško knjižnico, prepevali ob njegovih izbranih skladbah.

Šifrer pa jim je ob zaključku srečanja podelil posebna priznanja in praktično nagrado (nahrbtnik) za vestno in pridno delo ter trud. Zahvalili so se tudi donatorjem, Zavarovalnici Generali, Komunali Sežana, Mizarstvu Makovec in Klančar Žerjavi, ki so omogočili zaključni dogodek. Razšli so se z obljubo, da se prihodnje leto zopet vidijo in doživijo nove bralne dogodivščine.

Revija Primorska poje

Drago Pirec

V mesecu marcu sta se moška in mešana skupina pevcev kulturnega društva Venček iz Dutovelj udeležila nastopa v Jamljah na Goriškem v okviru revije pevskih zborov Primorska poje. S tem dokazujemo, da na sežanskem Krasu še vedno živi tradicija in želja po ohranjanju zborovskega petja, ki so ga naši predniki tako skrbno prenašali na potomce z željo po ohranjanju slovenskega jezika.

Glasba, poezija in dober namen

Eda La Vita Ana Valečič

V okviru praznovanj ob občinskem kulturnem prazniku 18. marca 2025, posvečenemu 100. obletnici rojstva slovenskega pesnika, pisatelja, publicista, prevajalca, novinarja, urednika, politika ter našega častnega občana Cirila Zlobca, sva spodaj podpisana in njena kolegica Marija Maretić Hiršter, profesorica flavte, pripravili dogodek v Vrabčevi dvorani.

Na različna glasbila so zaigrali učenci in učenke glasbene šole, jaz pa sem prebirala

ljubezensko poezijo Cirila Zlobca. Nastopajoči so v dar dobili knjigico Zlatka drobižek, ki sem jo napisala po resnični zgodbi o rešeni mucki.

Dogodek je imel tudi dober namen, saj smo zbirali hrano za nikogaršnje, prostoživeče muce, ki jih hranimo prostovoljci in prostovoljke.

Hvala vsem za nastope, udeležbo, prijetno vzdušje in darovano hrano.

Pij II. na Krasu – med renesančno Evropo in kraško dediščino

Olga Knez

Križ je 6. aprila 2025 zaznamoval izjemen kulturni dogodek, podobno kot je Dutovlje lani, 21. decembra. Dogodka sta bila posvečena enemu najpomembnejših humanistov evropske renesanse – Eneju Silviju Piccolominiju, poznejšemu papežu Piju II., ki ga zgodovina upravičeno imenuje »največjega papeža med literati in največjega literata med papeži«. Potekala sta v cerkvah v Dutovljah in Križu, ki ju je Piccolomini kot tržaški škof osebno posvetil leta 1450. Dogajanje je preudarno in občuteno povezoval Peter Štoka, ki je z izbranimi vprašanji obema srečanjem vtisnil kulturno težo in domačo toplino.

Pobudnika dogodkov sta bila dr. Jan Dominik Bogataj in Anja Božič, prevajalca in urednika dragocene knjige Spisi papeža Pija II., ki prinaša prvi slovenski prevod izbranih Piccolominijevih zgodnjehumanističnih besedil. V ospredje postavlja Piccolominija kot pronicljivega opazovalca sveta in neposrednega soustvarjalca evropske zgodovine – še preden je bil imenovan za škofa in nato papeža, je služil kot tajnik cesarja Friderika III., kar mu je omogočilo podrobno spoznavanje slovenskih dežel, med njimi tudi Krasa.

V Dutovljah je obiskovalce posebej nagovorila freska, ki prikazuje redko prizorišče – Pija II. in cesarja Friderika III. skupaj, upodobljena le tukaj, v slovenski cerkvici, na robu Evrope, ki je bila očitno v središču njenega kulturnega dogajanja. Ta edinstveni prizor

je več kot zgodovinski kuriozum – je podoba sveta, v katerem sta se cesarska in cerkvena oblast srečali prav tu, na kraških tleh.

Dogodek je dodatno obogatila prisotnost nekdanjega koprskega škofa msgr. Jurija Bizjaka, domačina očeta Bojana Ravbarja ter župana Andreja Sile, ki je gostoma simbolno podaril knjigo o Sežani, domačini pa so se škofu oddolžili s kamnitim ciborijem z napisom 'sv. Jurij', izdelanim v lokalni kamnoseški delavnici – poklon duhovnemu in kulturnemu izročilu Krasa.

V Križu je zbrano občinstvo navdušeno prisluhnilo predstavitvi izvirne listine o posvetitvi krajevne cerkve, ki sta jo prevajalca prebrala v latinščini in nato še v slovenščini. Napisana v pisavi bastarda, z ohranjenim pečatom in jasnim besedilom, je ena najstarejših in najbolje ohranjenih listin na Slovenskem. Predstavlja avtentičen dokaz o kulturni in verski dejavnosti na tem prostoru že v 15. stoletju.

Knjiga Spisi papeža Pija II. vključuje številne njegove humanistične tekste: od Zgodbe o dveh zaljubljencih, komedije Hrizida, satirične razprave O bedi dvorjanov, do zgodovinskih razprav, pisem in dokumentov, povezanih s slovenskim prostorom. Posebno mesto zavzema prvi celovit prevod poglavja o Koroški iz Piccolominijevega vplivnega dela O Evropi. Zbirka vsebuje tudi pisma iz Ljubljane in listine, ki pričajo o njegovem odločilnem prispevku k ustanovitvi ljubljanske škofije leta 1461 – sredi evropske kataklizme po padcu Carigrada, ob vzponu osmanske grožnje in v času bojev za nadvlado med nemškim in beneškim vplivom – na tržaškem pragu, torej tu, na Krasu.

Pevski večer v Repentabru

Danilo Ravbar

V petek, 28. marca 2025, je v Zadružnem domu v Dolu pri Vogljah potekala zanimiva pevska prireditev v organizaciji pevskega krožka Razvojnega združenja Repentabor, ki sta jo spremljala tudi podžupanja Občine Sežana Vanja Jelen in podžupan Občine Repentabor Marjan Verša ter številno poslušalstvo.

Pevci omenjenega krožka pridno vadijo in se družijo enkrat tedensko. Tokrat so se odločili, da se predstavijo širšemu občinstvu. Z ubrano ljudsko pesmijo, ki jo je spremljala harmonika, so poskrbeli za lep uvod v prireditev. V goste pa so povabili tudi oktet Castrum iz Ajdovščine, ki je z bogatim naborom ljudske in umetne pesmi pričaral čudovit pevski večer.

Po končanem kulturnem programu je sledilo druženje ob zakuski, seveda obogateno s pesmijo vseh pevcev in občinstva. Razvojno združenje Repentabor je organiziralo že veliko pevskih večerov, saj se zavedajo, da pesem povezuje ljudi od blizu in daleč.

Občinstvo z vseh vetrov

Helena Čehovin Gerželj Jože Požrl

Abonmajsko sezono Škratkinega abonmaja smo sklenili s težko pričakovano predstavo Lutkovnega gledališča Ljubljana Zverjašček, ki je v Kosovelov dom Sežana pripeljala občinstvo z vseh vetrov. Na tem mestu bi se posebej radi zahvalili staršem, ki so prepoznali kakovost otroškega programa in nas na najlepši način počastili s skoraj neverjetnim obiskom skozi celotno sezono ter rekordnim vpisom v otroški abonma. Še posebej poglobljeno se lotevamo otroških programov, saj se zavedamo, da je prihodnost naše družbe v mlajših generacijah, zato nam tako pozitiven odziv gotovo daje še dodaten zagon in potrditev.

Nič manj nismo hvaležni obiskovalcem abonmaja Teater in abonmaja Melodija ter vsem filmofilom, ki ne glede na udobje domačega zaslona ostajajo zvesti velikemu filmskemu platnu. Zadovoljni obrazi, ki zapuščajo naše prostore z vtisi, z razmišljanjem, željo po nadaljnji debati, kar se odraža tudi v okoliških gostinskih objektih, je tisto, kar si za našo skupnost želimo. To, da v našo ustanovo pridejo ljudje širom Slovenije in ne zgolj z lokalnega območja, je osnovna vizija naše hiše. So dobre in so tudi slabše sezone, ampak tistim dobrim se je nujno pokloniti.

Predstava Mnogo hrupa za nič iz SNG Nova Gorica, akustičen koncert skupine Niet – ki se je poleg sklepnega koncerta glasbenega abonmaja skupine Mostar sevdah reunion zaključil s stoječimi ovacijami v dvorani, razstava dr. Nikole Markovića in dr. Jožice Medle v Veliki galeriji, razstava domačega fotografa Stojana Gorupa v Mali galeriji, Praslovan in z njim Zoran Predin ter filmska ekipa, razna predavanja in vse, kar se je zvrstilo v zadnjih tednih, nas navdihuje z zagonom za dobro delo tudi v prihodnje.

Spomladanski koncert Pihalnega orkestra Divača, predstave za Vrtec Sežana in okoliške šole, predstava Šolskega centra Srečka Kosovela, Baletnega društva Sežana, koncert Gregorja Ravnika, Janezi, Slavnost ob 10-letnici Partnerstva kraške suhozidne gradnje, koncert klasične glasbe Glasbenega društva InMusic, ki prav tako praznuje 10. obletnico, in še bi lahko naštevali, so dogodki, ki smo jih izvedli v sodelovanju z raznimi partnerji, s katerimi delujemo že leta in z njimi soustvarjamo mrežo ustvarjalcev tudi v prihodnje, ko si želimo še več obrazov z vseh vetrov, posebej pa želimo ohranjati domače, lokalno in zvesto občinstvo.

Psiha mi niha, zato berem pod slamnikom

Marja Filipčič Mulič

Kosovelova knjižnica Sežana že vrsto let sodeluje na mladinskem literarnem festivalu Bralnice pod slamnikom, ki ga organizira založba Miš. Letos smo se odločili, da za srednješolce pripravimo srečanje z Matejo Perpar, ki je pisateljica, radijska voditeljica, prevajalka, glasbenica in še kaj. Na podlagi svojih radijskih iger Pri psihiatru je napisala knjigo Psiha mi niha, v kateri se mladostniki z različnimi težavami obračajo na psihiatra dr. primarija Olafa Dünkelkopfa. Knjiga vsebuje provokativne naslove, napisana pa je na humoren način ter z uporabo slenga. Mladinski knjižničarki Neža Bandel in Marja Filipčič Mulič sva se pred prihodom pisateljice nekajkrat srečali z dijaki 2. a gimnazije ter 2. letnika smeri ekonomski tehnik. Prebirali smo pisma ter se pogovarjali o mladostniških tegobah, razmišljali o rešitvah, se marsikdaj nasmejali pa tudi zamislili. Gostja je mladim povedala veliko zanimivih stvari, v vsakem oddelku se je debata razvila nekoliko drugače, kar priča o raznolikosti razmišljanja pri mladih.

Bralnice pod slamnikom mlade vabijo k branju, z letošnjim izborom knjige pa smo želeli spodbuditi tudi k pogovoru o težavah. Vsakomur psiha niha, vsak se srečuje s takimi in drugačnimi izzivi. Pomembno je, da o svojih tegobah govorimo. Velikokrat do rešitve pridemo že s tem, da jih na glas ubesedimo. Če imamo dobrega poslušalca, še toliko bolje.

Zahvaljujemo se založbi Miš, da mladim omogoča srečanja s sodobnimi slovenskimi literarnimi ustvarjalci, in se že veselimo prihodnjih Bralnic pod slamnikom. Zahvala gre tudi profesorjem na Šolskem centru Srečka Kosovela Sežana, ki se zavedajo pomena tovrstnih srečanj in pogovorov. Profesorja Petra Ražem in David Kunstek Kneževič sta srečanjem namenila svoje ure pouka slovenščine, pri katerih tokrat ni bilo treba tako paziti na uporabo knjižnega jezika.

Revija otroških in mladinskih pevskih zborov kraško-brkinskih osnovnih šol

Vladislava Navotnik

Ko se na Krasu in v Brkinih dnevi začnejo daljšati in se narava prebudi, se nekje v daljavi že sliši tiha Pesem pomladi, ki naznanja revijo otroških in mladinskih pevskih zborov kraško-brkinskih osnovnih šol. Letos je bila sredi aprila v Kosovelovem domu Sežana in na njej se nam je predstavilo 10 zborov, sedem otroških in trije mladinski. Več kot 300 mladih pevk in pevcev nam je pod budnim ušesom svojih zborovodij predstavilo izredno pester program izbranih ljudskih, avtorskih in prirejenih pesmi domačih in tujih avtorjev. Zborovodje, Ada Škamperle iz POŠ Senožeče, Martin Fabčič iz OŠ Divača, Tomaž Gržeta iz OŠ Dutovlje, Uroš Cej in Jaka Jerina iz OŠ Sežana ter Andreja Rustja iz OŠ Komen, so svoje otroške in mladinske pevske zbore zelo dobro pripravili na svoje nastope, nam je po koncu njihovih nastopov povedala strokovna spremljevalka srečanja Maja Cilenšek iz Izole.

Neža Bandel, ki zadnja leta revijo Pesem pomladi tako lepo povezuje, naše mlade pevce in pevke animira tudi s svojim pestrim izborom ugank in primerne poezije. Ni pozabila na Srečka Kosovela, ki je s svojo poezijo Kras ponesel na zemljevid sveta, in Cirila Zlobca, ki bi letos praznoval 100. obletnico rojstva. Kosovelove pesmi so pogosto uglasbene in slišane na naših odrih, Zlobčeva pesem o pomladi pa je bila lepa popotnica naši reviji v tem aprilskem vremenu. Pesem je namreč naša zvesta spremljevalka od rojstva do smrti, nas radosti in tolaži, navdihuje in pomirja, spominja in opominja, da le lepa beseda lepo mesto najde.

Prihodnje leto pa bo revija Pesem pomladi ponovno doživela svoj Zborovski BUUM, ko bo lepa domača ali tuja pesem ponovno zazvenela v vsem svojem veličastnem poslanstvu.

Irena Cerar v Kosovelovi knjižnici

Maja Razboršek Meta Bajc

Le malokatera slovenska knjiga se lahko pohvali s tolikšnim uspehom, priljubljenostjo in odmevnostjo kot Svetišča narave. Avtorica Irena Cerar že od samega izida knjige predstavlja to svojo uspešnico širom po Sloveniji. Zanimanje za Svetišča narave se je še okrepilo po prejemu velike nagrade Slovenskega knjižnega sejma. 10. aprila letos pa se je Irena Cerar odzvala vabilu Kosovelove knjižnice in bralnega študijskega krožka Sončna ura, tako da smo jo spoznali, se z njo pogovarjali in družili tudi v sežanski knjižnici.

Članice Sončne ure to sezono namreč beremo naravopisne knjige; od tod pobuda za srečanje z Ireno Cerar, ki je ena naših najvidnejših naravopisk. Termin naravopisje se pri nas šele uveljavlja, medtem ko je knjig s to tematiko vedno več in so odziv na v tujini že kar nekaj časa popularni nature writing. Gre za književna dela o naravnem okolju, ki povezujejo razmišljanje o različnih vidikih narave z znanstvenimi dejstvi, ne da bi pri tem zanemarila umetniška raven pisanja.

Prav knjiga Svetišča narave je zgleden primer tovrstnega pisanja. V njej avtorica popiše sedem tednov doživljanja izbranih slovenskih habitatov. V gozd, k reki, v gore, k morski obali, v jame in v kulturno krajino se je pogumno odpravila po dolgotrajni bolezni. Ob naravoslovnih zanimivostih in dejstvih nas seznani tudi s pravljičnim in mitološkim izročilom, z njo spoznavamo zanimive ljudi in okolja in delimo doživljanje sedanjosti in spominov. Seveda pa je Irena Cerar v živem stiku tako članicam Sončne ure kot ostalim obiskovalcem prav s svojo neposrednostjo, iskrenostjo in zanimivim pripovedovanjem dopolnila in obogatila bralno izkušnjo.

V Hrpeljah se je plesalo in pelo ‘kukr ambt’

Andreja Tomažič Hrvatin Vladislava Navotnik

V nedeljo, 30. marca 2025, je bilo v kulturnem domu v Hrpeljah Maroltovo srečanje odraslih folklornih skupin in srečanje ljudskih pevcev in godcev Napev – odsev. Nastopajoče so ocenili strokovni spremljevalci. Folklorne skupine je ocenjeval Luka Kropivnik, ljudske pevce pa Matej Jevnišek.

Nastopili so plesalci Folklorne skupine Sožitje, nastop so poimenovali Istrski plesi. Zaplesala je tudi Folklorna skupina Borjač iz Sežane in nam predstavila plese s Krasa. Folklorna skupina Kraški šopek Sežana je uprizorila splet plesov in pesmi z naslovom Mlaj za 1. maj. Plesalci iz Folklorne skupine Karla Štreklja pa so nam postregli s plesi iz Posočja z naslovom Od T'mina do B'ca.

Od ljudskih pevcev se je prva predstavila pevska skupina KD Borjač z venčkom Tržaških ljubezenskih pesmi. Hrušiški fanti so prepevali pesmi slovesa s tega sveta, Pevska skupina Brkinci iz DU Postojna nam je podarila tri ljudske, ki mnogokrat pritegnejo k sodelovanju tudi poslušalce. Pevke ljudskih pesmi KD Kraški šopek iz Sežane so nam podarile sklop pesmi o ljubezni s Krasa, pevska skupina Kantadore iz Istre je s pesmijo predstavila ljubezen med mladim dekletom in fantom nekoč, takratni način združevanja v zakon, spoštovanje običajev in tudi tragedijo zaradi nespoštovanja. Zaključila je pevska skupina Karla Štreklja iz Komna, ki je tankočutno zapela splet delčkov različnih ljudskih pesmi, ki pojejo o odhodu mladih fantov v vojsko.

Letos je bila revija pestra, raznolika, skupine so dobro izvedle svoje nastope, kar je ob koncu prireditve potrdila tudi predstavnica organizatorja, JSKD OI Sežana, Vladislava Navotnik, ki je predstavnikom nastopajočih skupin podelila priznanja ter jim namenila iskrene besede pohvale, spodbude za nadaljnje delo ter zahvalo za trud pri ohranjanju naše bogate kulturne zapuščine. Program sem povezovala Andreja Tomažič Hrvatin.

Zaključili smo s kitico stare ljudske pesmi:
Zdaj od vas se poslovimo,
mirno noč vam vsem želimo.
Pesem naj vam daje moč, lahko noč.

Bralni palček si želi poslušati pravljice

Marja Filipčič Mulič

Mamino ali očetovo branje otroku za vedno ostane v prijetnem spominu. O dobrobitih branja bi se lahko na dolgo in široko razpisali in jih ne moremo dovolj poudariti. Kosovelova knjižnica Sežana v sodelovanju z Vrtcem Sežana spodbuja k družinskemu branju že dolga leta s projektom Bralni palček. V tej predšolski bralni znački je letos sodelovalo 238 otrok, ki so se ob njenem zaključku v marcu razveselili pohval in pravljice. Z njo smo knjižničarke Marija Umek, Neža Bandel in Marja Filipčič Mulič obiskale vse enote Vrtca Sežana. Otroci so z navdušenjem sodelovali pri pravljičnem doživetju tako v džungelski knjižnici kot pri ugotavljanju, kdo vse živi na drevesu.

Bralni palčki so v začetku šolskega leta prejeli člansko izkaznico naše knjižnice ter si s starši prihajajo izposojat knjige. Knjižnica še naprej prisrčno vabi tako starše in stare starše kot otroke k pogostim obiskom in bralnim popotovanjem.

Življenje je eno samo vrtenje

Olga Knez

Izjemna mojstrica keramike Teja Hlačer iz Sežane, ki je po končanem magistrskem študiju iz kulturne antropologije in pridobljeni pedagoško-andragoški izobrazbi leta 2010 stopila na profesionalno pot oblikovanja keramike in poučevanja, se je od 17. aprila 2025 za en mesec predstavila v galerijskem prostoru Občine Divača z razstavo keramičnih skulptur.

Teja, ki je že štiri leta zaposlena v kulturi kot pedagoginja in unikatna oblikovalka na področju keramike, je 23. aprila 2025 ljubitelje umetnosti vodila po razstavi, ki je postavljena kot prostorska inštalacija počasi vrtečih se keramičnih skulptur, osvetljenih z usmerjeno barvno svetlobo. Umetnica se s to razstavo poglablja v razmišljanje, da je naše življenje eno samo vrtenje. Vrti se celotno vesolje, od planetov, zvezd, celic v našem telesu do atomov. Vse, kar je ustvarjeno, se neprestano giblje in vrti. Tudi njena dela iz bele kamenine je oblikovala z vrtenjem na lončarskem vretenu.

Tejo najbolj zaznamujejo slovensko tradicionalno lončarstvo, delo v priznani mednarodni šoli za keramiko La Meridiana v Toskani in udeležba na umetniških simpozijih po svetu. Pri ustvarjanju jo navdihujejo tako narava kot tudi tradicionalne oblike in tehnike lončarskih mojstrov. Je članica Mednarodne akademije za keramiko s sedežem v Ženevi. Za svoja dela je prejela že nekaj prestižnih nagrad in priznanj doma in po svetu.

V svoji umetniški predstavitvi se ukvarja s komponiranjem tako oblike kot tudi barvne svetlobe v kontekstu likovne celote. Prelivanje zelene in rdeče svetlobe postane pomemben element za vizualno igro, ki simbolizira pomladno prebujanje narave.

Predstavitev knjige Najine erotične črtice

Špela Miklavec

Konec aprila 2025 smo v MC Podlaga gostili Evo Ostrouška – ustvarjalko vsebin pod umetniškim imenom Ostrokljun, improvizatorko, ki v prostem času študira seksologijo, trenira judo ter uživa življenje na vasi s svojo družino. Nedavno je izdala svoj knjižni prvenec Najine erotične črtice – zbirko kratkih zgodb, ki so se sčasoma prepletle v roman o odnosu, spolnosti in ljubezni po rojstvu otroka. Želja po pisanju knjige v njej tli že od otroštva. Ker je spolnost pomemben del našega življenja, obenem pa pogosto ostaja tabu, se je odločila o tej temi spregovoriti iskreno in brez zadržkov. Knjiga je naletela na izjemno dober odziv, saj se bralci zlahka poistovetijo z doživljanjem njenih junakov.

V knjigi se prepletajo erotične črtice, ki jih avtorica predstavlja s humorjem, čustvenostjo in iskrenostjo. Skoznje odkrivamo

skrite in intimne kotičke partnerskega odnosa ter kukamo v vsakdanje življenje glavne junakinje, ki se po koncu porodniškega dopusta znajde na čustvenem popotovanju. Ugotovi, da se je v materinski vlogi povsem izgubila, njen mož pa se počuti nerazumljen. V svoji osamljeni bolečini se oba soočata z izzivi na področju spolnosti, temačne trenutke pa skušata omiliti s humorjem – ker je z njim vse lažje.

Knjiga nas vabi k globljemu razumevanju sebe, raziskovanju intime ter pripravljenosti, da v vsakdanu znova najdemo prostor za strast – tam, kjer je spolnost le del širše slike ljubezni in odnosa.

Eva je z nami delila nekaj odlomkov iz knjige in spregovorila o njenem procesu nastajanja. Pogovarjali pa smo se tudi o tem, kje najti motivacijo za pisanje ter kako izdati knjigo v samozaložbi.

Razstava ilustracij Žive Gerečnik: Lučka nedolžnosti

Špela Miklavec Goran Grabić

17. aprila 2025 smo v MC Podlaga odprli razstavo ilustracij dijakinje programa aranžerski tehnik Šolskega centra Srečka Kosovela Sežana Žive Gerečnik. Dela so nastala v okviru maturitetne naloge pod mentorstvom profesorja Sama Oniča.

Ilustracije so izraz Živinih izkušenj in doživljanja življenja – od otroških let pa vse do sedanjega trenutka. Prikazujejo soočanje z različnimi življenjskimi izzivi in čustvenimi odzivi nanje. Z risanjem namreč Živa pogosto izraža svoje notranje uvide in čustva – prijetna in manj prijetna. Kot pravi njen mentor, profesor Onič: »Živa je s temi deli želela razkriti tisto svojo osebno plat, ki običajno ostane drugim skrita.«

Na ilustracijah so prisotne tri barve: bela, črna in barve mavrice. Z njimi avtorica prikazuje povezavo med barvitim otroštvom in sedanjim časom, ki ga dojema kot veliko bolj monotonega, kot bi sicer moral biti. Seveda pa sporočilo del prepušča opazovalcem – vsak naj si zamisli svojo zgodbo.

Voditelji na potepu

Iskrena surikata Marko Pleterski

Naša sovoditeljica je že nekaj časa na izmenjavi v Litvi, zato smo se odločili, da jo bomo čez praznike obiskali. 29. aprila 2025 smo pozno zvečer iz Benetk odleteli v Vil-

no in naša pustolovščina se je začela. Po dobrem spancu smo se zjutraj odpravili do gradu v mestu Trakai. Na poti so nas presenetile sirene in opozorilna sporočila, vendar smo kmalu ugotovili, da gre zgolj za evakuacijsko vajo. Med potjo smo poskusili tudi tradicionalne litvanske jedi, kibinai in cepelinai. Po vrnitvi v Vilno smo se sprehodili po mestnem središču in dan zaključili z družabnimi igrami.

Naslednji dan smo nadaljevali z raziskovanjem glavnega mesta Litve. Povzpeli smo se na Gediminasov hrib s stolpom in na hrib s spomenikom Three Crosses, si ogledali Bernardin vrt, Republiko Užupis, Paupys market, igrali spikeball ter se sprehodili do zapora Lukiške. Zapor je danes izgubil svoj prvotni namen in je postal umetniško središče, odprto za javnost. Zvečer smo si z zanimanjem ogledali jazzovski večer s plesom na tleh tega starega sovjetskega zapora.

2. maja smo se še zadnjič sprehodili skozi mesto in se nato počasi odpravili proti domu. Izlet nam bo zagotovo ostal v zelo lepem spominu, saj smo voditelji na njem spletli prav posebne vezi.

Na obisku pri Mišku in Rikcu

Kolja Cvelbar in Urban Petelin arhiv OŠ Dutovlje

V soboto, 29. marca 2025, smo se učenci zgodovinskega krožka v okviru raziskovanja sobivanja človeka in živali na Krasu odpravili na obisk k Žvabovim v Merče – na kmetijo Ivana Žiberne.

Daleč naokoli je znan po svojem paru volov, kraških sivcih, Mišku in Rikcu. Z njima še vedno predstavlja stara kmečka opravila, kot so, npr., oranje ali brananje, ki jih dandanes opravljajo s traktorjem. S svojima voloma je že 20 let reden gost povork na Prazniku terana in pršuta, Furmanskem prazniku, Kraški ohceti, na tekmovanjih v oranju, njegovi voli pa nastopajo v več oddajah, dokumentarnih filmih, tudi tujih. V hlevu ima trenutno osem glav živine, pet glav sivorjavega goveda in tri cikasta.

Gospod Ivan nam je pokazal volovsko vprego, njene dele, vrste vozov, stare kmetijske pripomočke, kot so drevo s kolesci, brana, vejanca. Pokazal nam je več vrst komatov, od tistih najmanjših za učenje vleke, do večjih za odrasle vole. Poleg komatov ima tudi več trikeljcev in vag, s katerimi je vprežena živina na oje. Spoznali smo stare besede za vse te pripomočke pa tudi ukaze za vole, kot so »gout« – desno, »lessebi« – levo, »woga« – stoj in »gremo« – za premikanje. Sivorjavo govedo so na Kras pripeljali s Švice, saj se je dobro obneslo na surovem kraškem terenu in ni imelo toliko poškodb parkljev. Pogledali smo orodje za čiščenje parkljev, 'štrigl' za krtačenje, opisal pa je tudi, kako vole navaja na vprego in vleko.

Obisk nam je popestril še s pastirskimi

anekdotami ter z odprtostjo in spoštovanjem živali, kmečke tradicije in običajev, s čimer pomaga pri ohranjanju in prenosu te tradicije tudi na nas, mlajše generacije.

Podelitev diplomskih listin in odprtje razstave Oblika in slika 2025

Jasna Klančišar Aljaž Gajšek

V sredo, 27. marca 2025, je v Kosovelovem domu v Sežani potekala slovesna podelitev diplomskih listin diplomantom Višje strokovne šole Sežana. V svet je šla že 15. generacija inženirjev programov Oblikovanje materialov in Fotografija.

Slavnostna gostja prireditve je bila mag. Branka Hrast Debeljak, generalna direktorica Direktorata za srednje in višje šolstvo ter izobraževanje odraslih, ki je v nagovoru izpostavila pomen kreativnih poklicev za prihodnost družbe. Navzoče je pozdravila tudi podžupanja Občine Sežana Vanja Jelen, ki je diplomantom zaželela pogum in vztrajnost na nadaljnji poti. Ravnateljica Višje strokovne šole Sežana Jasna Klančišar in direktor Šolskega centra Srečka Kosovela Sežana Dušan Štolfa, sta izrazila ponos nad dosežki generacije 2025. Dogodek je bil prežet s ponosom, iskrenim veseljem in optimizmom – tako diplomantov kot njihovih mentorjev in družin.

Podelili so tudi šest priznanj študentom, ki so bili študijsko uspešni ali pa so z izjemnim delovanjem izven šole znatno prispevali k ugledu in prepoznavnosti šole, med njimi Martinu Kandidu, študentu oblikovanja materialov, ki je na tekmovanju Slovenia-skills 2024 postal državni prvak v kategoriji Kamnoseštvo, Jakobu Škrbcu, ki je s svojim diplomskim delom Restavriranje baročnega stopnišča v Štanjelu sodeloval v vseh fazah obnove na Gradu Štanjel, in Minei Vrabl s programa Fotografija, ki je na natečaju Golden mouse v Mongoliji prejela prvo nagrado.

Po slavnostni podelitvi diplomskih listin je bilo tudi tradicionalno odprtje študentske pregledne razstave Oblika in slika 2025, ki pa ni le pregled študijskega dela, marveč tudi vpogled v ustvarjalni svet študentov, ki odpira mnoga vprašanja in je upodobljen skozi raznolike tehnike, materiale in estetiko. Omenjena razstava tako kolektiv VSŠ Sežana kot širši družben prostor vsako leto spomni na pomembnost in predvsem izjemno vrednost delovanja šole. Razstava je bila na ogled v Veliki galeriji Ivana Varla v Kosovelovem domu do 17. aprila 2025.

Repa velikanka drugič

Katja Požar Vrtec Sežana

Iz enote Lehte smo prejeli vabilo v enoto Sežana v skupino Kužki, da tudi njim zaigramo našo dramatizacijo Repe velikanke. Seveda smo bili vabila zelo veseli. Ponovno smo oživili čarobno zgodbo, ki nas uči o prijateljstvu, sodelovanju in moči skupnosti na preprost, slikovit in humoren način. V pravljici uspe repico izpuliti šele vrsta različnih likov – vsak po svoje pomemben in potreben, čeprav majhen in drugačen.

Pri pripravi na dramatizacijo so otroci skupaj z vzgojiteljicami najprej poslušali in obravnavali besedilo pravljice, nato pa razdelili vloge, izdelali preproste kostume in rekvizite ter vadili nastop. Poseben poudarek smo namenili vključevanju vseh otrok, tistih, katerih materni jezik ni slovenščina, in tistih z motnjami v razvoju. Vloge so bile oblikovane tako, da so se lahko vsi izrazili – nekateri z besedami, drugi z gibom, mimiko ali petjem. Zaradi preprostega in ponavljajočega se besedila so otroci tujega jezikovnega ozadja lažje sledili vsebini ter si besede hitreje zapomnili. Vaje so potekale v spodbudnem in vključujočem okolju, kjer smo poudarjali, da je vsak posameznik, ne glede na izvor, jezik ali sposobnosti, dragocen del celote – tako kot v pravljici.

Prišel je trenutek, ki smo ga nestrpno pričakovali. Dramatizacijo smo zaigrali kar dvakrat vsem skupinam enote Lehte. Naša igra jih je navdušila in zabavala, prav tako pa spomnila, kako pomembno je deliti in pomagati drug drugemu. Poželi smo bučno ploskanje s strani strokovnih delavk in otrok. Sodelavke so nas tudi posnele in fotografirali smo se s skupinami najmlajših otrok. Naši otroci so prisrčno pozdravili svoje sorojence in vzgojiteljice.

Tako se je zaključila naša druga izvedba Repe velikanke. Ne pozabite, da skupaj zmoremo premagati vsak izziv, pa naj bo še tako velik. Izredno ponosni smo na vas, dragi otroci skupine Kužki. Bravo, otroci!

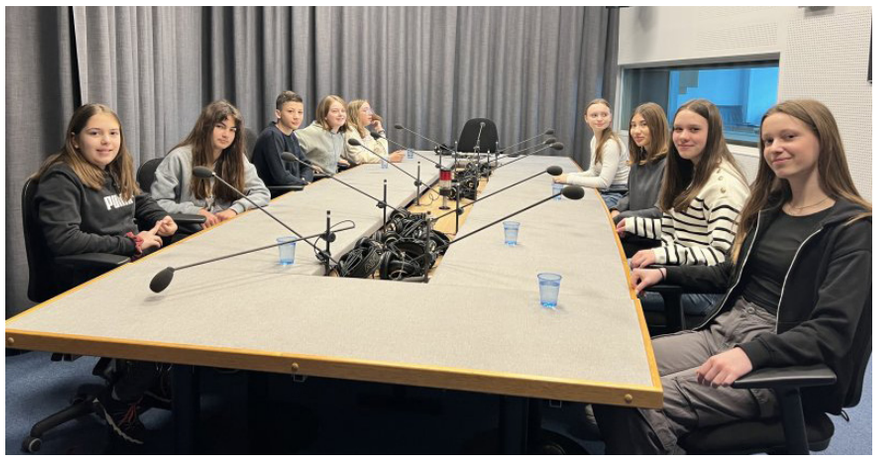
Novinarji z OŠ Dutovlje: Obdelava kamna je doma na Krasu!

učenci IP Vzgoja za medije in mentor Ljubo Vasić

Obdelava kamna je ena najstarejših obrti. Na Krasu ima tudi danes zelo pomembno vlogo. Skupaj s suho gradnjo namreč oblikuje kraško pokrajino in je del tukajšnje kulturne dediščine. Kako dobro kamnoseštvo in suho gradnjo poznajo mladi? Učenci OŠ Dutovlje, kjer smo izpeljali radijske novinarske delavnice, to poznajo.

Na šoli namreč deluje kamnoseški krožek, blizu šole pa smo obnovili tudi suhi zid.

V torek, 18. marca 2025, smo na naši šoli gostili delavce RTV. Novinarji in tonski tehniki so izvedli delavnice za naše učence. Z njimi smo se učenci izbirnega predmeta Vzgoja za medije naučili, kako prijeti za snemalnik, kako intervjuvati in urediti posnetke na računalniku. Intervjuvali smo mentorja suhozidne gradnje Borisa Čoka, učitelja tehnike Mateja Štolfo in kamnoseka Simona Beleta.

Med nekaterimi učenci tretjega in osmega razreda smo opravili anketo na temo Kamnoseštvo, suhi zidovi in gradnja suhih zidov. Bilo nam je zelo lepo, zanimivo in naučili smo se marsikaj novega.

Nato smo 22. marca odšli v Ljubljano, kjer smo bili gostje v mladinski radijski oddaji Hudo na Prvem programu RTV Slovenija. Z delavci RTV, ki so bili na naši šoli, smo v soboto ob 9. uri začeli oddajo, ki se je nanašala na obdelavo in uporabo kamna. V njej nas je novinarka Špela Šebenik spraševala o obdelavi kamna, kakšne so prednosti in slabosti kamnoseškega poklica, kakšna orodja uporablja kamnosek in kako je potekala gradnja suhega zidu.

Po končani oddaji so nam razkazali delovne prostore na RTV in predstavili svoje delo. V Ljubljani smo se počutili sprejete, seveda smo bili živčni, vendar je ta kmalu minila. Na koncu smo se od njih poslovili in se jim zahvalili za pomoč in nasvete.

Pohod po pravljično-doživljajski poti Škratji Kras

Nataša Colja Karmen Gec Hočevar

Aprila 2025 smo v Vrtcu Dutovlje organizirali popoldansko druženje. Odpravili smo se na pohod po pravljični poti Škratji Kras.

In kako se je vse skupaj začelo?

Naj vam najprej zaupamo pravljico o nagajivih škratkih.

Kras slovi po značilni burji, kamenju in pisanem ruju. Burja je od nekdaj vihrala po kraških travnikih in ponagajala Kraševcem, a brez burje se pršuti ne bi posušili. S kamenjem so Kraševci sezidali domove, ogradili pašnike, pisane barve ruja pa so jeseni obarvale naš kraj v pravo pašo za oči.

Nekega dne se je vse to spremenilo.

Na Kras so prišli trije nagajivi škratje in vse obrnili na glavo. Škrat Burja je pregnal burjo in na Krasu ni zapihala niti sapica več. Škrat Kamen je spremenil vse kamne tako, da so izgubili svojo trdoto, ob dotiku so se spremenili v prah. Škrat Ruj pa je ruju odvzel njegove značilne škrlatne barve. Na Krasu ni bilo več lepo. Le otroci so ostali navihani in polni energije. Ravno oni so s svojim pogumom pregnali nagajive škratke in Krasu povrnili burjo, kamenje in pisan ruj.

Tudi mi v Vrtcu Dutovlje imamo veliko navihanih in predvsem pogumnih otrok. Skupaj smo se odpravili po štanjelski pravljični poti ter z uspešno opravljenimi nalogami poskrbeli, da škratki ne morejo več nagajati. Pri reševanju nalog so pomagali tudi starši. Skupaj smo napihnili največji balon, zapeli pesmico Enkrat je bil en majhen škrat, s kamenjem napisali 'vrtec' in z natančnim opazovanjem narave ugotovili, da se je naš Kras pobarval v pomladne barve. Med potjo smo si na velikem travniku vzeli čas za postanek, piknik iz nahrbtnika in kramljanje. Otroci so ga, kot to najbolje znajo, izkoristili za igro z vrstniki. V prijetnem in sproščenem vzdušju smo nadaljevali krožno pot po ozki gozdni poti do Štanjela, kjer se je naše druženje zaključilo.

Požgane vasi Krasa in Brkinov ter Park Škaljunk

Olga Knez

Kraška Univerza za tretje življenjsko obdobje nadaljuje niz predavanj v študijskem programu Iz preteklosti v sedanjost za prihodnost, ki jih izvaja mentorica dr. Ljubica Jelušič, prof. obramboslovja na Fakulteti za družbene vede.

Dr. Jelušičeva je 26. marca 2025 v prostorih Ljudske univerze v Sežani predstavila fašistično in nacistično taktiko maščevanja nad civilisti v okupiranih državah in skupaj s slušatelji podajala odgovore, ali se te grozote dogajajo tudi danes v sodobnih vojnah. Spregovorila je o taktiki požiganja in pobijanja civilnega prebivalstva v svetu kot tudi na slovenskih, še posebej primorskih tleh med 1. in 2. sv. vojno ter po njej in danes. Maščevanja so protigverilski ukrepi, v katerih je bilo na desetine požganih vasi. Osredotočila se je na kraške vasi (Kazlje, Dolenja vas, Veliko Polje, Ravnje, Komen, Branik) ter vasi v Brkinih s Kozjanami, ki so dvakrat gorele (Tominje, Pregarje in Harije).

Slušatelji pa so se 23. aprila podali v naravo. Ogledali so si Park Škaljunk Lupinc v Praprotu, ki je ena izmed točk na Poti miru.

Tokrat jih pod vasjo s kamnitimi hišami Praprot na italijanski strani Krasa vodila predsednica UTŽO Kras Nadja Mislej - Božič. Park Škaljunk je ob stoletnici začetka 1. sv. vojne uredil domačin Danilo Lupinc. Je muzej na prostem, ki predstavlja naravno in zgodovinsko dediščino. Sprehodili so se po obnovljenih jarkih iz 1. sv. vojne in se podali mimo jamo Grižnico, kjer so ruski vojni ujetniki, ki so kopali jarke, po delu našli zavetje za počitek. Kamnita plošča parka je posvečena leta 1916 umrlemu Danilovemu dedku Antonu Terčonu in ruskim vojnim ujetnikom. Zanimive so prekrasno urejene velike kamnite hiške. Z vrha hriba je čudovit razgled na vse strani neba. Pod parkom se nahaja opuščen kamnolom, katerega dediščina je predstavljena s transportnim vozičkom na tračnicah.

Srečanja bodo zaključili 28. maja z ogledom spominskih obeležij na Vrheh.

Zmajček Jurček

Ana Pangos

Člani Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana si prizadevamo otroke ozaveščati o pomembnosti varstva in zaščite narave ter zdravega načina življenja in jih spodbujamo k razvijanju kritičnega mišljenja do okoljske problematike že v rosnih letih.

V sodelovanju z Vrtcem Sežana od leta 2008 v vseh enotah vrtca občin Krasa in Brkinov izvajamo projekt Zeleni nahrbtnik ter preko igre in pravljic otroke izobražujemo in spodbujamo k spoštljivemu odnosu do žive in nežive narave. Rdeča nit projekta je vnaprej izbrana tema s poudarkom na naravovarstvenih in ekoloških vsebinah, ki jih spremljata lutki – zmajček Jurček in zmajčica Biba, obiskujeta predšolske otroke od februarja do aprila ter jim prinašata pomembna sporočila. Tako otroci do 22. aprila, ko praznujemo Dan zemlje, skupaj s svojimi vzgojiteljicami izpolnjujejo naloge, ki jim jih je zaupal zmajček, in v naravi izvajajo delovne čistilne akcije, sadijo rožice, urejajo vrtičke in zelenice.

Letošnjo izbrano temo Reciklaža je v dvanajstih enotah vrtca naše regije predstavil član društva Rudi Pečar s slikovitim pripovedovanjem pravljice z naslovom Fižolina in zajec Leopold avtorice Tatjane Kokalj.

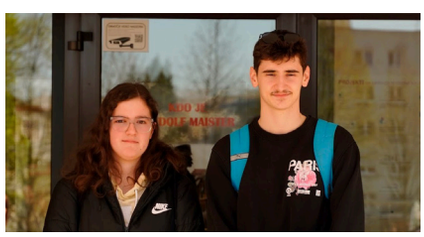
Zlato in srebro priznanje na državnem tekmovanju iz znanja statistike

Patricija Kastelic Volf, mentorica

23. državno tekmovanje iz znanja statistike je potekalo 11. aprila 2024 na Gimnaziji in srednji šoli Rudolfa Maistra Kamnik. Udeležila sta se ga Iva Guštin in Jan Šiškovič, dijaka 4. letnika programa ekonomski tehnik iz Šolskega centra Srečka Kosovela Sežana.

Iva je postala državna prvakinja in prejela zlato priznanje, Janu pa je 5. mesto v državi prineslo srebrno priznanje. Iva je za uvrstitev na 1. mesto dobila tudi vabilo na zaključno slovesnost Bistroumni 2025, ki bo 1. junija 2025 v Unionski dvorani Grand Hotela Union v Ljubljani.

Za uspeh jima čestitam.

Regijski in nacionalni otroški parlament

Ana Pangos Tea Kocjančič

V sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine Sežana in Medobčinskim društvom prijateljev mladine Sežana je letošnji regijski Otroški parlament potekal 18. marca 2025 v organizaciji OŠ DBB iz Hrpelj, kjer so nam predstavniki vseh šol regije postregli z vročo razpravo na temo prednosti in slabosti našega šolskega sistema.

Učenci želijo več napovedanih preverjanj znanja, manj preverjanj na teden, manj domače naloge, več pridobivanja znanj v praksi, večjo prisotnost novodobne tehnologije v učnih procesih, popravljanje ocen brez omejitve, več učenja na prostem in še marsikaj. Nekateri so se pritoževali, da so v šolah dodeljene kazni za neprimerno vedenje premile, drugi so se zgražali nad obratnim, npr. nad ocenjevanjem vedenja, kar je v Italiji pogoj za napredovanje v višji razred. Z zanimanjem smo spremljali primerjavo različnih šolskih sistemov v svetu in sklenili srečanje z zavedanjem, da naš šolski sistem ni med najslabšimi v Evropi in da je dostopnost do izobraževanja res velika dobrobit in da je kakovosten izobraževalni proces dobra odskočna deska za nadaljnje življenje.

V Državnem zboru RS pa je 7. aprila 2025 potekal Nacionalni otroški parlament na temo Šolski sistem, ki so se ga udeležili tudi parlamentarci iz naše regije in v parlament ponesli naslednje zaključke. V prihodnosti naj bi šole učence naučile, kako obdelovati informacije, kako iz obilice snovi znati izluščiti bistvene podatke, obvladovati novo tehnologijo ter uvesti umetno inteligenco v proces izobraževanja. Želijo si več predmetov z vsebinami digitalne pismenosti, ekonomije, manj klasičnih metod dela, več praktičnega pouka in povezovanje teorije s praktičnim življenjem.

Opozorili so nas, da bo v prihodnje treba razmišljati in več postoriti v smeri zdrave prehrane in samooskrbe s hrano, kar se kaže kot prednost šol z obrobja.

Zelo je pomembno, da spregovorimo, ko imamo težave, s starši, prijatelji, učitelji, uporabljamo Tom telefon in tudi sami prisluhnimo in poskrbimo za pomoč, ko so naši vrstniki v stiski.

Ne gre pričakovati, da se bo šolski sistem izboljšal čez noč, mladim pa želimo, da bi se jim uresničila vsaj kakšna želja od navedenih na OP in da bi šola zopet postala VZGOJNO-izobraževalna ustanova, varno zatočišče, mesto pridobivanja pomembnih življenjskih vrednot, okno v svet in ne zgolj mesto pridobivanja ocen.

Utrinki z višje stopnje OŠ Srečka Kosovela Sežana

Ivana Kočevar, Jasmina Kofol, Monika Gec, Neža Pahor, Urška Rušnjak, Pia Boštjančič Pia Boštjančič

Učenci višje stopnje OŠ Srečka Kosovela Sežana so v zadnjih tednih sodelovali v številnih dejavnostih, od kulturnih gostovanj in tehniških dni do spoznavanja obrti in medijev.

Gledališka skupina šole se je prvič predstavila na Otroškem festivalu gledaliških sanj v Ljubljani, kjer je nastopila z odrsko priredbo Vaje v slogu Raymonda Queneauja. Zgodbo o prizoru na avtobusu so uprizorili na dvanajst pripovedovalskih načinov, z elementi plesa in giba, kar je navdušilo strokovno in otroško žirijo.

Na televizijskem področju so učenke izbirnega predmeta Vzgoja za medije – televizija obiskale TV Koper. Spoznale so delo novinarjev, se preizkusile v vlogi govork in montirale kratko oddajo v studiu. Vse to pod mentorstvom tamkajšnjih medijskih ustvarjalcev.

Osmošolci so obiskali Tehniški muzej Slovenije v Bistri, kjer so raziskovali zgodovino prevoznih sredstev, se seznanili z življenjem in delom Nikole Tesle ter v delavnici sestavljali delujoče elektromotorje. Dan je bil poln zanimivih eksperimentov in vpogledov v svet tehnike.

V sklopu naravoslovnega dne so učenci

od 6. do 9. razreda sodelovali v steklopihaški delavnici. Spoznali so zgodovino te obrti, opazovali mojstre pri delu in tudi sami oblikovali steklo. Dogodek jih je navdušil zaradi pomena ohranjanja tradicionalnih znanj in okoljske trajnosti.

Dodatno so osmošolci na tehniškem dnevu spoznavali srednje šole iz regije. Predstavilo se je pet šol, njihovi dijaki pa so s svojimi izkušnjami učencem približali prihodnje možnosti izobraževanja.

Na izletu v Planico so učenci navijali za slovenske orle na kvalifikacijah smučarskih skokov. Uživali so v športnem vzdušju, pridobili avtograme skakalcev in si nabrali nepozabne spomine.

Hkrati šola sodeluje v Erasmus+ projektu Vključujmo raznolikost. Štiri učiteljice so obiskale šolo v španskem Sedavíju, kjer so raziskovale pristope k vključevanju učencev tujcev. V pripravi na izmenjavo so tudi učenci raziskovali špansko kulturo in jezik ter pripravili razstavne plakate.

Raznolika dogajanja pričajo o sodobnem pristopu k učenju, ki učencem omogoča tako osebnostno rast kot tudi raziskovanje sveta v vsej njegovi barvitosti.

Ob dnevu Zemlje zasadili lipi

Miranda Novak

Ob svetovnem dnevu Zemlje, ki ga praznujemo 22. aprila, smo se na naši šoli odločili, da naravi podarimo nekaj trajnega in hkrati simbolnega. Skupaj z učenci, učitelji in lokalnim čebelarjem smo zasadili lipi – drevesi, ki imata v slovenski kulturni in naravni dediščini prav posebno mesto.

Dogodek se je začel z nagovorom učiteljev, ki so poudarili pomen skrbi za okolje in vloge posameznika pri varovanju našega planeta. Predstavili so pomen dreves za zdravje našega okolja ter vlogo lipe kot naravnega in narodnega simbola. Poseben poudarek je imel prispevek čebelarja, ki je učencem razložil, kako pomembna so drevesa za čebele, predvsem pa, kako bogato medovita je prav lipa. S tem so učenci še bolje razumeli povezanost med rastlinami in opraševalci ter pomen biotske raznovrstnosti. Izpeljali smo skupinsko sajenje dveh lip na zelenici za šolo. Učenci so z veseljem sodelovali pri kopanju jam in postavitvi sadik. Navdušeni so bili, da bodo lahko v prihodnjih letih opazovali, kako lipi

rasteta in cvetita, ter pri tem tudi sami skrbeli zanju.

Dogodek smo zaključili s prijetnim druženjem, skupinsko fotografijo in skupno obljubo: da bomo za drevesi skrbeli z enako skrbnostjo, kot želimo skrbeti za naš planet.

V pričakovanju premiere izvirnega šolskega muzikala Srečko Kosovel

Jasmina Kofol Špela Orel

Vse se je začelo z idejo našega ravnatelja Alena Kofola. Kaj, če bi ustvarili svoj muzikal? Izkazalo se je, da »kaj če« lahko hitro postane »zakaj pa ne«. In od takrat so dnevi na OŠ Srečka Kosovela Sežana polni ustvarjalnih sestankov, popoldanskih vaj in ob približevanju premiere tudi prave gledališke panike. Naša šola pripravlja nekaj res posebnega: izvirni muzikal na temo življenja Srečka Kosovela, ki je nastal izpod peresa Ambroža Kvartiča, glasbo zanj pa je napisal Jaka Jerina. Medtem ko se večina učilnic že potiho pripravlja na zadnje ocene, kar nekaj učilnic in prostorov na šoli dobesedno poka po šivih od ustvarjalne energije – šivajo se kostumi, ustvarja se scenografija, vadijo se plesne koreografije in zborovske pesmi, nadebudni mladi igralci se učijo igre, in to pod mentorstvom priznanega gledališkega režiserja Gojmirja Lešnjaka - Gojca. Po šivih pa ne pokajo samo učilnice naše šole, ampak tudi glasbene šole, kjer pod mentorstvom tamkajšnjih profesorjev potekajo vaje orkestra. In 23. maja 2025 bo vse to končno zaživelo pred občinstvom. Učenci naše in glasbene šole bodo stopili iz učilnic naravnost na oder in pod mentorstvom predanih učiteljev ustvarili nekaj res posebnega. Čisto pravi izvirni šolski muzikal, z iskreno energijo mladih, ki so se odločili sodelovati in ustvarjati. Namen projekta je počastiti ne le rojstvo in smrt, temveč predvsem življenje in delo Srečka Kosovela, obenem pa pokazati, kaj lahko nastane, ko združimo ideje, voljo in malo poguma.

Kaj lahko pričakujete?

Izvirno zgodbo, ki vas bo popeljala skozi življenje Srečka Kosovela.

Avtorsko glasbo, ki še dolgo ne bo šla iz glave.

Pristne nastope učencev, ki se bodo prelevili v pevce, igralce in plesalce.

Izvirne kostume in scenografijo, ki vas

bosta popeljala v miselni svet Srečka Kosovela.

Ne zamudite premiere – v petek, 23. maja, ob 18. uri v Kosovelovem domu v Sežani oziroma ponovitve v soboto, 24. maja, ob 18. uri.

Utrip na nižji stopnji OŠ Srečka Kosovela Sežana

Učenci in učitelji OŠ Sežana

Na nižji stopnji Osnovne šole Srečka Kosovela Sežana so učenci v zadnjih mesecih pokazali svojo ustvarjalnost, skrb za okolje in igrivost, ki prežema šolski vsakdan.

Praznik Zemlje in okoljska ozaveščenost

Ob svetovnem dnevu Zemlje, 22. aprila, so prvošolci razmišljali, kaj sami lahko storijo za naš planet – od ločevanja odpadkov in varčevanja z vodo do sajenja rastlin in hoje v šolo brez avtomobila. Svoja razmišljanja so zlili tudi v pesem:

Zemlja, radi te imamo!
Draga Zemlja naša, radi te imamo,
a včasih s tabo res slabo ravnamo.

Čeprav smo še majhni,
smo se odločili,
da za tvoje »zdravje« bolj bomo se trudili
in v tvojo čistost več truda vložili.

Z vodo in papirjem bomo varčevali
in po tleh vse smeti pobrali.
Več dreves bomo posadili
in s tem čistejši zrak dobili.

Upamo, da naša skrb bo sadove obrodila,
da lahko se z nami boš še dolgo veselila.
Da zdrava in čista v vesolju boš blestela
in nas tudi ti rada boš imela.

V 1. razrede je prišla tudi gospa Mojca Uršič s Komunale Sežana in učencem s praktičnimi primeri pokazala pomen stiskanja plastenk in tetrapakov za varčevanje s prostorom in varstvo okolja.

Gledališki nastopi in ustvarjalni dnevi

Mini gledališčniki prvega triletja so navdušili z gledališko predstavo Muca Copatarica, ki so jo igrali za vrstnike in starše. Otroci so z veseljem stopili na oder in v pravljici sporočili, da skrb za red in copate ni le dolžnost, ampak del vsakdana.

V podaljšanem bivanju pred prvomajskimi počitnicami je šola zadišala po domačih dobrotah, napolnila se je s plesom, igro in ustvarjalnimi dejavnostmi. Prvošolci so se zabavali z baloni in risankami, drugošolci pekli supe, izdelovali čebelice in risali Zemljo. Tretješolci so ustvarjali metulje, četrtošolke pletle kite, petošolci pa se pomerili v kvizu o prazniku dela. Dan so zaključili z mislijo staroselcev: »Zemlja ne pripada nam, mi pripadamo zemlji. Vzemite le spomine, pustite samo sledi.«

Sajenje gmajniškega žajblja v OŠ Lokev

Mira Gal Slavko Cerkvenik

Že od ustanovitve čebelarskega društva Kras-Brkini si člani čebelarji prizadevamo predstaviti svoje delo z različnimi projekti, predvsem pa z veseljem in ponosom sodelujemo z osnovnimi šolami na našem področju. Po projektu Čebelarske zveze Slovenije smo letos sadili gmajniški žajbelj in sicer 28. marca 2025. S čebelarjem Slavkom sva že tradicionalno obiskala Podružnično šolo Lokev. Najprej smo se v razredu pogovorili o medovitih rastlinah in ugotovili, zakaj so tako zelo pomembne za čebele in ostale opraševalce in kako prispevajo k ohranitvi biotske raznolikosti. Sajenje medovitih rastlin prispeva k ohranitvi čebel in ostalih opraševalcev še zlasti v času, ko v naravi ni dovolj hrane zanje; tako mi poskrbimo, da je je več. Po pogovoru smo vzeli orodje in rastline in pričeli z delom. Navdušenje in delovna vnema ni imela meja in delo je bilo hitro opravljeno. Učenci so soglasno ugotovili, da moramo tako akcijo kmalu ponoviti in za naslednji projekt v maju smo že dogovorjeni. Polna vtisov sva se tudi midva s Slavkom poslovila od prijazne učiteljice Barbare in znanja željnih učencev in zaželeli smo si srečno do snidenja.

Razpis za garancije in posojila podjetnikom v regiji

Irena Cergol

Podjetja s sedežem v občinah na Krasu imajo na voljo sredstva za posojila z garancijo Garancijske sheme v Obalno-kraški regiji in Občini Ilirska Bistrica (sheme), in sicer v okviru razpisa, ki ga je Regionalni razvojni center Koper objavil v Uradnem listu RS, št. 16, z dne 14. 3. 2025, in na svoji spletni strani https://www.rrc-kp.si/garancijska-shema/.

Upravičenci, ki so poleg gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov tudi fizične osebe z dopolnilno dejavnostjo na kmetiji, zasebni zavodi, zadruge, socialna podjetja in društva, lahko pridobijo posojilo za investicije, obratna sredstva in zaposlovanje pri Delavski hranilnici, d. d., Ljubljana. Garancijska shema jim nudi pri izbrani banki zavarovanje za posojilo v višini od 50 do 80 % višine glavnice posojila. Najvišji znesek posojila za investicije znaša 200.000,00 EUR, za obratna sredstva 50.000,00 EUR. Odplačilna doba za investicije je največ sedem let, za obratna sredstva in zaposlovanje pa tri leta. Posojilo lahko krije do največ 90 % vrednosti upravičenih stroškov projekta za namen investicij. Za razliko mora upravičenec zagotoviti lastna sredstva. Obrestna mera je variabilna: šestmesečni Euribor + 1,45 %, za obratna sredstva pa je mogoče izbrati še fiksno obrestno mero 4,5 %.

Sredstva so na voljo po občinah soustanoviteljicah sheme in se dodelijo iz sredstev občine, v kateri ima prosilec svoj sedež in lokacijo naložbe oz. za prosilce, ki investirajo na območju teh občin.

Za upravičence iz Občine Divača in Občine Komen so na voljo sredstva iz OOZ Sežana, če so njeni člani.

Razpis je odprt do konca leta 2025. Sredstva po tem razpisu se dodelijo po pravilu de minimis.

Razpisanih je 1.500.000 EUR sredstev, od tega po občinah: Sežana 339.000 EUR, Ankaran 45.900 EUR, Hrpelje - Kozina 7.500 EUR, Ilirska Bistrica 13.500 EUR, Izola 118.500 EUR, Koper 726.600 EUR, Piran 241.500 EUR in OOZ Sežana 7.500 EUR.

Upravičenci lahko informacije dobijo na naslednjih mestih:

Regionalni razvojni center Koper, Ulica 15. maja 19, 6000 Koper, tel: 05 66 37 583 (Irena Cergol);

Center za pospeševanje podjetništva Piran, d. o. o., Liminjanska cesta 96, 6320 Portorož, tel: 041 870 401 (Alberto Manzin);

Območna razvojna agencija Krasa in Brkinov, d. o. o., Partizanska 4, Sežana, tel: 05 73 44 362;

Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška 14, Ilirska Bistrica, tel: 05 71 12 310 (Tina Kocjan).

Prikaz rezi sadnega drevja v Dutovljah

Milena Štolfa

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica – Kmetijska svetovalna služba Sežana, je, kot že vrsto let, tudi letos v marcu organizirala prikaz rezi sadnega drevja. Tudi tokrat sta za gostoljubje poskrbela Sonja in Branko Kjuder iz Dutovelj. Na njunem in sosedovem vrtu je specialistka za sadjarstvo pri Kmetijsko gozdarskem zavodu Nova Gorica mag. Urška Klančar z razlago in prikazom rezi različnih sadnih vrst, kakija, jablan, breskev, marelic, sliv, leske, fige in češnje, pritegnila veliko zanimanja udeležencev. Za vsako sadno vrsto je opozorila,

na kaj morajo biti sadjarji pozorni, da bodo zadovoljni s pridelkom. Za vse pa velja enako pravilo, da je krošnja drevesa zračna ne glede na gojitveno obliko.

Pri koščičarjih se glavna rez opravi v poletnem času, po obiranju, vendar je pomembna tudi zimska rez, s katero spodbudimo rast mladih poganjkov in oblikujejo krošnjo. Priporočljivo je, da rane zamažemo s cepilno smolo.

Pri pečkarjih (jablane, hruške) so najboljši cvetni brsti na koncu kratkih rodnih poganjkov. Kjer želimo obnoviti del krošnje, veje odrežemo nekaj centimetrov nad rastno osnovo, kar imenujemo rez na čep, kar spodbudi pretok sokov v čepni del, kjer bodo pognale nove veje. Če je cvetni nastavek velik, izrežemo tiste poganjke, ki bi rasli v notranjost krošnje. Z redčenjem omogočimo drevesu kakovosten razvoj ostalih cvetov.

Teja Hladnik, specialistka za oljkarstvo, pa je razložila in pokazala, kako je z rezjo pri oljki. Z rezjo vplivamo na zgodnejši vstop v rodnost, redno in dobro rodnost, zgodnejše in enakomernejše dozorevanje, lažje obiranje in hitrejšo rez v naslednji sezoni. Brez pravilne rezi svetloba ne prodira v notranjost krošnje, zato v senčnem delu odpade listje in veje se ogolijo in se sušijo. S pravilno rezjo zmanjšujemo tudi tveganja okužbe z nekaterimi boleznimi in škodljivci, kot so pavje oko, oljkova siva pegavost, oljkov rak, oljkov kapar …

Udeleženci so izvedeli marsikaj novega in to bodo s pridom upoštevali pri rezi svojih sadnih dreves. Da smo prikaz zimske rezi sadnega drevja lahko organizirali, pa gre zahvala Sonji in Branku Kjudru, ker nas že vrsto let gostita in omogočita, da organiziramo taka izobraževanja

Še isti dan pa se je marsikdo udeležil tudi prikaza rezi oljk v Lokvici v oljčniku Radovana Siliča.

Vrabče 2025: 17. ocenjevanje salam in klobas

Milena Štolfa

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica – Kmetijska svetovalna služba Sežana je 10. in 11. aprila 2025 v sodelovanju z Društvom turizma na kmetijah Fraska in kmetijo Andreje in Boža Škapina iz Vrabč že 17. leto organizirala regijsko ocenjevanje salam in klobas.

Člani strokovne komisije, Marta Koruza, Milena Štolfa, Boštjan Mohorčič, Dušan Černigoj in predsednik komisije Srečko Horvat, so ocenili 34 vzorcev. Za nemoteno ocenjevanje je poskrbel Slavko Može, eden od pobudnikov ocenjevanja že od samega začetka.

Ocenjevanje je bilo anonimno, vzorci so bili oštevilčeni.

Komisija je ocenjevala po pravilniku o ocenjevanju kakovostnih trajnih mesnih izdelkih na razstavi Dobrote slovenskih kmetij na Ptuju.

Maksimalno število točk, ki ga vzorec lahko doseže, je 20. Pri ocenjevanju posameznih lastnosti vzorca se uporablja točkovnik iz ocenjevalnega zapisnika. Ocenjuje se zunanji izgled, sestava prereza, barva prereza, tekstura, vonj in okus. Komisija je ocenila tri vzorce klobas in 31 salam. Največ je bilo svinjskih, nekaj pa tudi divjačinskih.

Drugi dan je na kmetiji Škapin sledila razglasitev rezultatov in podelitev priznanj.

Po uvodnem pozdravu Milene Štolfa je predsednik ocenjevalne komisije Srečko Horvat nagovoril prisotne in predstavil potek ocenjevanja. Poudaril je, da so vzorci, kljub muhastemu vremenu v času sušenja, zelo dobri. Za bronasto priznanje je bilo treba doseči od 17 do 17,99 točke, za srebrno od 18 do 18,99 točke in za zlato od 19 do 19,99 točke. Podeljenih je bilo 31 priznanj, od tega 11 zlatih, 16 srebrnih in štiri bronasta.

Po podelitvi priznanj je sledila pokušina vseh ocenjenih vzorcev salam in klobas. Vsak se je lahko pri predsedniku ocenjevalne komisije seznanil z oceno in morebitnimi napakami svojega izdelka, saj ocenjevanja niso zgolj tekmovalnega, pač pa tudi izobraževalnega značaja. Pomembno je tudi druženje in izmenjava izkušenj.

Festival Teranum in rdeča vina Krasa

Ana Hrast in Robi Jakomin Vilia Luna

V soboto, 29. marca 2025, je v prestižnem tržaškem hotelu DoubleTree by Hilton potekal gastronomski festival Teranum, na katerem so vinarji od Milj do Doberdoba pa vse do slovenskega Krasa predstavili svoja rdeča vina. Organizator festivala, Društvo Vinogradnikov s Krasa, si že vrsto let prizadeva za ohranjanje avtohtonih sort grozdja ter promocijo kakovostnih rdečih vin Krasa. Festival, ki predstavlja most med kulturama ter dragoceno priložnost za krepitev starih vezi in tkanje novih, ne ponuja le bogatih učnih izkušenj, temveč tudi sprostitev in zabavo.

Dogodek se je pričel z uvodno konferenco z naslovom V dobi logaritmov in umetne inteligence iščemo formulo za avtohtona rdeča vina Krasa – teran in refošk ter se nadaljeval z vodenimi degustacijami in pokušino vin na degustacijskih stojnicah, kjer so obiskovalci lahko kupili svoje najljubše steklenice. Sodelovalo je več kot trideset vinarjev s čezmejnega območja Krasa. Zaradi dragocenih in trdnin vezi s kuharji, ki sodelujejo v projektu Okusi Krasa, so obiskovalci lahko uživali tudi v pristnih jedeh čezmejnega območja. V sklopu Festivala je potekala tudi študijska tura za italijanske novinarje, ki so doživeli prisotnost vinskih kleti na čezmejnem Krasu. Aktivnosti so delno potekale v sklopu projekta Agrotur+, ki ga sofinancira Evropska unija v okviru Programa Interreg VI-A Italija-Slovenija 2021–2027.

Interreg Italia-Slovenija
AGROTUR+
Cofinanziato dall'Unione europea
Sofinancira Evropska unija

OGLASNO SPOROČILO

HASKAP jagode: okusna skrivnost Kmetije Kunc

V našem okolju, v naši bližini, na Kmetiji Kunc – Ratečevo Brdo, gojijo izredno zdravo in z antioksidanti bogato živilo – haskap jagode. Haskap jagode so polnega okusa. Amadej Kunc, nosilec kmetije, ga opisuje kot kombinacijo okusov maline, robide, ribeza in borovnice, imajo rahlo kiselkast priokus. Amadej Kunc je povedal tudi, kaj haskap jagode loči od drugih vrst jagodičevja: »Res imajo bolj kompleksen okus, hkrati pa so eno redkih živil, ki vsebuje veliko antioksidantov in se lahko uživa surovo. Lahko se jih uporablja tudi za smutije, se jih zamrzne, iz njih se lahko pridela okusen sok ali marmelado.«

Ime haskap jagod izvira iz Japonske, haskap jagode pa iz Sibirije

Haskap jagodam v Sloveniji pogovorno rečemo tudi sibirske borovnice, ker rastlina izvira iz Sibirije. Ime so dobile, ko so ptice semena prinesle na japonski otok Hokaido, kjer so jih domačini poimenovali haskap, kar pomeni veliko sadežev na vejah. Ainuji, avtohtoni prebivalci otoka Hokaida, so jih, zaradi njihovih številnih pozitivnih lastnosti za zdravje, sprejeli kot "jagode dolgega življenja in dobrega vida".

Zakaj so se na Kmetiji Kunc odločili za nasad haskap jagod?

Na kmetiji Kunc smo bili pri vzpostavitvi nasada pozorni tako na zdravilne učinke sadeža kot na odpornost rastline na nizke temperature. Amadej Kunc, skrbnik nasada, je povedal: »Haskap jagode so znane po svoji izjemni odpornosti na nizke temperature, kar pomeni, da hladne spomladanske dni prenesejo brez poškodb. Cvetove februarja oprašijo čmrlji in so odporni na temperaturah do -7 °C.« Pozebejo lahko le mladi poganjki, ki pa v letošnji pozebi niso bili poškodovani.

Kako se razvije sadež haskap jagod?

Cvetovi haskapa vedno rastejo v paru, za en plod se morata oprašiti oba cvetova, zato se ob obilici cvetov le polovica spremeni v plodove. Na hektar je navadno posajenih med 3000 in 4000 grmov. Za zdrav in kakovosten pridelek je treba skrbeti vse leto. V nasadu je treba še pozimi poskrbeti za ustrezno obrezovanje, nato za pravilno gnojenje ter vse leto za košnjo in oskrbo nasada z vodo in hranili. Le tako lahko zagotovimo ustrezno preskrbo rastlin, ki nam potem povrnejo z zelo kakovostnim pridelkom. Vse leto moramo v nasadu tudi dobro skrbeti za divje opraševalce predvsem za čmrlje in divje čebele, saj so v času cvetenja haskapa večinoma slabše vremenske razmere in domače čebele takrat ne oprašujejo rastlin oziroma je njihova intenzivnost premajhna.

Sadeži haskap jagod se v večji meri prodajo sveži, že na kmetiji in po naročilu

Amadej Kunc, nosilec kmetije je povedal: »Na Kmetiji Kunc imamo redne obiskovalce, ki se vsako leto vračajo po haskap jagode. Zaenkrat večino omenjenih jagod prodamo svežih, manjši delež jih predelamo v sok in džem.« Tudi kupci največ haskap jagod zaužijejo svežih.

Haskap jagode navdušile tudi najbolj zahtevne gurmane

Haskap jagode s svojim bogatim okusom združujejo arome maline, robide, ribeza in borovnice, kar navdušujejo tudi najbolj zahtevne gurmane. Njihova edinstvena aroma in kiselkast priokus sta privlačna tako za uživanje svežih sadežev kot za uporabo v kulinariki za pripravo marmelad, smootijev, džemov, 100-odstotnega matičnega soka, sladoleda, sadnih slaščic, vin, rumov, alkoholnih koktajlov in drugih specialitet. Privoščite si lokalno sveže haskap jagode ter si s tem popestrite svojo prehrano z vnosom vlaknin, antioksidantov, vitaminov in drugih koristnih snovi.

V mesecu maju in juniju vas posebej prijazno vabijo na Kmetijo Kunc, da si boste privoščili sveže haskap jagode, pridelane z ljubeznijo do varovanja narave. Haskap jagode, ki so ekološko pridelane, so med prvim svežim in izredno zdravim sadjem, so okusna skrivnost, ki jo je vredno odkriti. Naj bo vaš naslednji nakup haskap jagod na kmetiji Kunc – Ratečevo Brdo pri Ilirski Bistrici. Naročila za prevzem na kmetiji in tudi dostavo na dom pa sprejemajo tudi po telefonu na 051 372 614 in 031 220 314 in po e-pošti na: andrejkunc@siol.net

NLB d.d., Trg Republike 2, SI-1520 Ljubljana

BREZ
fiksnih mesečnih stroškov

Za sprejemanje plačil potrebujete le NLB Smart POS in mobilni telefon.

Sodobne in varne digitalne rešitve omogočajo, da svojim strankam kar z vašim telefonom* zagotovite preprosto, hitro in varno plačevanje kadarkoli in kjerkoli je na voljo internetna povezava. Z aplikacijo NLB Smart POS lahko:

- svoj pametni telefon spremenite v mobilni POS terminal
- sprejemate brezgotovinska plačila brez dodatne opreme
- poslujete brez fiksnih mesečnih stroškov za uporabo
- sprejemate brezstična plačila s plačilnimi karticami VISA in Mastercard ter karticami, digitaliziranimi v mobilnih denarnicah

Izkoristite priložnost za preprosto, hitro in varno poslovanje. Obiščite **nlb.si/smartpos** ali pišite na **prodajna.mesta@nlb.si** in dogovorili se bomo za sestanek.

* Za sprejem plačil potrebujete le mobilno napravo z operacijskim sistemom Android (min. verzija 10.0) in podporo NFC.

Povsod, kjer ste vi

NLB

Spoštovani,

Občina Sežana pripravlja Strategijo za starejše v Občini Sežana 2026–2030, s katero želimo izboljšati kakovost življenja starejših in ustvariti okolje, v katerem se bomo vsi radi starali. Strategija bo zajemala usmeritve in cilje na področju bivanja, skrbi za zdravje, vključevanja v družbo, mobilnosti, dostopnosti storitev ter drugih pomembnih področij življenja starejših oseb.

Morda ste že koristili ali pa še boste koristili različne programe in storitve, ki so v občini na voljo za starejše. Zato vas vljudno vabimo, da izpolnete anketo, saj želimo pridobiti čim bolj realno sliko o tem, kako starejši v naši občini živite, kaj si želite, kaj pogrešate in koliko ste seznanjeni z možnostmi in podporo, ki jih občina ponuja.

Vaše mnenje je dragoceno. Na podlagi zbranih odgovorov bomo lažje oblikovali konkretne ukrepe, ki bodo temeljili na resničnih potrebah vas – naših starejših občanov.

Anketa je anonimna – prosimo vas le, da navedete spol, starost in kraj bivanja, da bomo lahko bolje razumeli potrebe po posameznih območjih. Podatki bodo uporabljeni izključno za pripravo Strategije za starejše v Občini Sežana 2026–2030.

Anketa je namenjena vsem občankam in občanom, starejšim od 65 let.

Navodila za izpolnjevanje: obkrožite enega ali več izbranih odgovorov ali zapišite odgovor, če to vprašanje zahteva.

Izpolnjene anketne vprašalnike zbiramo na Občini Sežana do 1. julija 2025. Oddati jih je mogoče po elektronski pošti na naslov obcina@sezana.si, po navadni pošti ali osebno v sprejemni pisarni na naslovu Občina Sežana, Partizanska cesta 4, 6210 Sežana.

Iskrena hvala za vaš čas, sodelovanje in zaupanje.

1. OSNOVNI PODATKI

1. Spol:
   - ☐ Moški
   - ☐ Ženska
2. Starost:
   - ☐ 65–69 let
   - ☐ 70–74 let
   - ☐ 75–79 let
   - ☐ 80 let ali več
3. Kraj bivanja (naselje):

   _____

2. ZDRAVSTVENO IN SOCIALNO STANJE

4. Kako bi ocenili svoje trenutno zdravstveno stanje?
   - ☐ Zelo dobro
   - ☐ Dobro
   - ☐ Povprečno
   - ☐ Slabo
   - ☐ Zelo slabo

5. Ali ste gibalno ovirani? (npr. če uporabljate pomoč pri gibanju)
   - ☐ Da
   - ☐ Ne

6. Ali imate pomoč pri vsakodnevnih opravilih? (npr. čiščenje, kuhanje, nakupi ind.)
   - ☐ Da, občasno
   - ☐ Da, redno
   - ☐ Ne

7. Ali z dohodki, ki jih imate, lahko preživite?
   - ☐ Da
   - ☐ Ne

8. Ali prejemate obstoječe (trenutno razpoložljive) socialne transfere:
   - ☐ Denarno socialno pomoč
   - ☐ Varstveni dodatek
   - ☐ Izredno denarno socialno pomoč
   - ☐ Dodatek za pomoč in postrežbo
   - ☐ Občinsko denarno socialno pomoč
   - ☐ NE prejemam pomoči

9. Kdo vam najpogosteje pomaga? (možnih več odgovorov)
   - ☐ Družinski člani
   - ☐ Sosedi/prijatelji
   - ☐ Socialna služba / oskrba na domu
   - ☐ Nihče

3. STANOVANJSKE RAZMERE

10. Kje živite?
    - ☐ V hiši
    - ☐ V stanovanju večstanovanjske stavbe
    - ☐ Drugje _____

11. V katerem nadstropju živite?
    - ☐ Klet
    - ☐ Pritličje
    - ☐ Nadstropje

12. S kom živite?
    - ☐ Sam/a
    - ☐ S partnerjem, zakoncem
    - ☐ Z otroki ali/in vnuki
    - ☐ Drugo_____

13. Kako ocenjujete primernost svojega stanovanja za bivanje v starosti?
    - ☐ Zelo primerno
    - ☐ Primerno
    - ☐ Delno primerno
    - ☐ Neprimerno

14. Ali bi bili pripravljeni razmisliti o selitvi v manjše/prilagojeno stanovanje ali oskrbovano bivanje?
    - ☐ Da
    - ☐ Ne
    - ☐ Morda

4. MOBILNOST IN DOSTOPNOST

15. Ali zmorete sami zapustiti stanovanje/hišo brez pomoči?
    - ☐ Da
    - ☐ Ne

16. Kako pogosto zapustite dom (sprehod, opravki, obisk zdravnika ipd.)?
    - ☐ Skoraj vsak dan
    - ☐ Večkrat tedensko
    - ☐ Redko
    - ☐ Skoraj nikoli

17. Ali imate težave pri dostopu do naslednjih storitev? (označite vse, ki veljajo)
- ☐ Zdravstvene storitve
- ☐ Trgovina
- ☐ Pošta
- ☐ Banka
- ☐ Javna prevozna sredstva
- ☐ Nimam težav

5. DIGITALNE KOMPETENCE

18. Ali imate dostop do interneta?
- ☐ Da
- ☐ Ne

19. Kako pogosto uporabljate računalnik, pametni telefon ali tablico?
- ☐ Redno
- ☐ Občasno
- ☐ Ne

20. Ali bi želeli pomoč ali tečaj za uporabo digitalnih naprav?
- ☐ Da
- ☐ Ne
- ☐ Morda

6. DRUŽABNO ŽIVLJENJE IN VKLJUČENOST

21. Ali se počutite sami oz. osamljeni?
- ☐ Da
- ☐ Ne

22. S kom se družite?
- ☐ S prijatelji
- ☐ S svojci
- ☐ S sosedi
- ☐ S prostovoljci
- ☐ Z nikomer
- ☐ Drugi _____

23. Ali ste vključeni v katero od naslednjih dejavnosti?
- ☐ Društva (npr. upokojenska, kulturna, športna)
- ☐ Prostovoljstvo
- ☐ Izobraževanja ali delavnice za starejše/vseživljenjsko učenje
- ☐ Druženje v skupini / vaški domovi
- ☐ Nisem vključen/a

24. Ali bi želeli sodelovati v več skupnostnih dejavnostih?
- ☐ Da
- ☐ Ne
- ☐ Morda

7. VARNO IN DOSTOJNO STARANJE

25. Kako varno se počutite v svojem okolju?
- ☐ Zelo varno
- ☐ Varno
- ☐ Ne preveč varno
- ☐ Nevarno

26. Kateri izzivi vas najbolj skrbijo pri staranju? (označite največ 3)
- ☐ Osamljenost
- ☐ Bolezen
- ☐ Finančna negotovost
- ☐ Nepomoč v sili
- ☐ Nepremičnine / bivanje
- ☐ Odvisnost od drugih
- ☐ Drugo: _____

27. Ali doživljate nasilje, zanemarjanje? (Če na to vprašanje odgovorite z DA, odgovorite še na 28. vprašanje. Če na to vprašanje odgovorite z NE, preidite na 29. vprašanje.)
- ☐ Da
- ☐ Ne

28. Katero obliko nasilja doživljate?
- ☐ Fizično
- ☐ Psihično
- ☐ Ekonomsko
- ☐ Spolno
- ☐ Zanemarjanje

8. VAŠE MNENJE

29. Katere oblike pomoči starejšim poznate? (možnih več odgovorov)
- ☐ 24-urno telefonsko varovanje (telefon s tipko za klic v sili)
- ☐ Pomoč družini na domu kot socialna oskrba na domu (pomoč na domu)
- ☐ Projekt starejši za starejše
- ☐ Družinski pomočnik
- ☐ Oskrbovano stanovanje
- ☐ Domovi za starejše
- ☐ Dnevni center za starejše
- ☐ Storitve CSD za starejše občane
- ☐ Osebni asistent
- ☐ Brezplačni prevozi za starejše (Sopotniki)
- ☐ Pomoč nevladnih organizacij (npr. OZRK Sežana, Kraška dekanijska Karitas, Društvo upokojencev Sežana itd.)
- ☐ Donirana hrana
- ☐ Fizioterapija
- ☐ Patronažna služba

Preventivne aktivnosti centra za krepitev zdravja
- ☐ Nobene

30. Katere aktivnosti naj se po vašem mnenju v prihodnjih letih v občini Sežana najbolj razvijajo? (možnih več odgovorov)
- ☐ Center dnevnih aktivnosti starejših
- ☐ Več obveščanja o programih in oblikah pomoči za starejše
- ☐ Dodatna izobraževanja in pridobivanje novih znanj (predavanja/delavnice/srečanja)
- ☐ Center za ljudi s spominskimi motnjami
- ☐ Širitev pomoči družini na domu kot socialne oskrbe na domu (pomoč na domu)
- ☐ Novi domovi za starejše
- ☐ Varovana stanovanja
- ☐ Centri za dnevno varstvo starejših (npr. hiše dobre volje)
- ☐ Drugo _____

31. Kaj bi po vašem mnenju lahko občina storila za izboljšanje življenja starejših občanov? (odgovor je odprt)

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Hvala za vaš čas in sodelovanje!

Vaše mnenje je pomembno za oblikovanje okolja, v katerem se bomo vsi radi starali.

Skala drugič zapored prvak moške Super lige

Ervin Ozbič

V začetku aprila je padla odločitev o zmagovalcu Super lige 2024/25. V prvi finalni tekmi na zadnjo marčevsko soboto v Postojni je domača QAP Postojna s 14 : 6 premagala sežansko Skalo, ki je bila v drugi tekmi na domačem igrišču boljša z istim rezultatom. Tako je o klubskem državnem prvaku odločala tretja finalna tekma v Sežani, ki je po boljši igri v končnici napetega dvoboja pripadla Skali.

Letošnja končnica moške Super lige se je odigrala po novem formatu, saj so se za razliko od zaključnih turnirjev iz preteklih let najboljše štiri ekipe rednega dela sezone za naslov prvaka potegovale v polfinalu in finalu na dve zmagi.

V polfinale je kot prvi nosilec vstopila sežanska Skala, ki je imela kar precej dela s škofjeloško Trato, a je unovčila prednost domačega igrišča na odločilni tretji tekmi. Podobno velja tudi za QAP Postojna, ki je z 2 : 1 odpravila ekipo Termoplasti iz Ilirske Bistrice.

Oba finalista sta si zagotovila nastop v evropskem klubskem pokalu, finalno serijo, ki je na tribune privabila lepo število gledalcev, pa sta odprla v Postojni. Domačini so bili po izenačenem začetku po zaslugi Jake Štremfla, Dejana Korena in Gregorja Korošca vendarle premočni za oslabljene branilce naslova. Podoben scenarij s srečnejšim koncem za Kraševce je imel drugi dvoboj v Sežani, na katerem sta v domačem taboru blestela brata Gašper in Matija Povh.

Tudi odločilni finalni dvoboj v Sežani je prinesel izenačen uvod, saj sta si ekipi razdelili točke tako v prvih klasičnih igrah kot tudi v hitrostnem zbijanju, v katerem sta blestela Martin Zdauc pri domačih in Jaka Štremfel pri gostih. Rezultatska tehtntica je ostala v ravnovesju tudi po natančnem zbijanju, prvo vodstvo pa je po zaslugi štafete Gašper Povh in Klemen Sosič šele po dveh tretjinah dvoboja pripadlo Skali, ki je suvereno odigrala zaključni del tekme in proslavila četrti naslov v obdobju samostojne Slovenije.

Članska ekipa sežanske Skale

Eneja Ozbič Primc z novim svetovnim rekordom

Do konca maja bodo znani tudi državni prvaki in prvakinje v ligah za članice in mlade ter pokalni prvaki v moški konkurenci, sredi junija bo na sporedu prvi krog evropskega klubskega pokala, avgust bo prinesel nastop balinarske reprezentance na svetovnih igrah na Kitajskem, jesen pa bo v znamenju moškega evropskega članskega prvenstva, svetovnega prvenstva za članice in mešane discipline ter svetovnega prvenstva za mlajše člane in mladince.

Eneja Ozbič Primc mladinska svetovna rekorderka

Igralka sežanske Skale, ki nastopa za kobjegavski Hrast, Eneja Ozbič Primc, je na tekmi 13. kroga 1. lige – članice z 31 točkami v natančnem zbijanju postavila nov svetovni rekord za mladinke ter izenačila slovenski rekord pri članicah.

Poskokčev obisk

Neja Semolič arhiv Poskokca

Poskokec ni le simbol gibanja, veselja in športnih podvigov, temveč tudi zvest prijatelj otrok. Prav vsako leto je na misiji, da obišče in preseneti prav vse male poskokce, ki pridno obiskujejo naše programe. Njegov obisk je vedno nekaj posebnega.

Otroci mu ponosno pokažejo, kaj vse so se v tem času že naučili – od osnovnih gibalnih veščin do izpopolnjenih spretnosti v različnih športnih dejavnostih. Skupaj se nasmejimo, poigramo, preizkusimo v raznih izzivih in preživimo nekaj nepozabnih trenutkov, ki še dolgo odmevajo v otroških srcih. Da pa spomin na obisk ostane še dolgo živ, na koncu ne manjka niti skupna fotografija z našim Poskokcem. Ob pogledu nanjo se bomo vedno spomnili, kako pomembno je gibanje in kako lepo je, ko se skupaj veselimo uspehov – velikih in majhnih.

Dan za spremembe 2025 – Naj tvoja volja spreminja vesolja

mag. Katarina Tomažič, Karmen Margarit Karmen Margarit

Društvo za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa Vezi, nevladna organizacija, ki deluje v javnem interesu na področju duševnega zdravja, se je tudi letos pridružilo vseslovenski prostovoljski akciji Dan za spremembe pod geslom: »Naj tvoja volja spreminja vesolja«. Akcija je nastala z namenom spodbujati ljudi k aktivnemu odzivu na potrebe svoje lokalne in širše skupnosti. V organizaciji Slovenske filantropije je to dogodek, ki že šestnajst let zapored povezuje številne prostovoljce, prostovoljke, organizacije, občine, šole, podjetja in druge akterje po celi Sloveniji.

Ob letošnjem Dnevu za spremembe smo v Društvu Vezi v sodelovanju s Slovensko filantropijo organizirali interaktivne promocijske stojnice s sloganom: »Naše notranje vesolje spreminja svet«. Promocijske stojnice smo organizirali v krajih, kjer delujemo s svojimi javnimi socialnovarstvenimi programi: v Sežani, Divači, Komnu, Postojni, Ilirski Bistrici in Podgradu. Na interaktivnih stojnicah smo ozaveščali o pomenu naših notranjih stanj, ki jih prepoznamo s pomočjo notranjega 'vesolja' ki mu pravimo čustva. S pomočjo kolesa čustev so mimoidoči in obiskovalci lahko prepoznali in poimenovali svoja čustva, pri čemer je bilo glavno sporočilo: »Vse, kar čutimo, je OK.« Dogodek je požel veliko zanimanja in pohval, mimoidoči so z veseljem delili svoje misli in izkušnje.

Za zaključek želimo poudariti, da je vsako čustvo dragoceno notranje sporočilo, da ni napačnih občutkov, so samo občutki, ki si želijo, da jih slišimo.

Na poletih v Planici in na križevem potu na Guro

Ludvika Foški, Ivica Korenčan Ludvika Foški

Slovenskega smučarskega praznika v Planici so se v četrtek, 27. marca 2025, udeležili tudi uporabniki Doma na Krasu iz Dutovelj. Kot že nekaj let doslej so tudi tokrat od organizatorjev dobili nekaj brezplačnih vstopnic. Zanimanja za udeležbo je bilo veliko. Zjutraj so iz Dutovelj z dvema avtomobiloma s spremljevalci krenili na pot polni veselega pričakovanja, z območja Krasa – stanovanjskih enot iz Sežane in Divače pa še s tremi. Pot do Planice je hitro minila. Tam so z navdušenjem spremljali polete naših letalcev in glasno navijali zanje, seveda pa tudi za ostale pogumne letalce. Po končani prireditvi so se odpravili proti domu s postankom za malico in kavo. Bili so si enotni, da gredo naslednje leto zopet v Planico, če bodo razmere dopuščale.

V nedeljo popoldne, 6. aprila 2025, pa sta se stanovalca bivalne enote Sežana – Doma na Krasu, udeležila križevega pota na Guro pri Povirju. Ker nimajo vsi avtomobilov oz. je javni prevoz do Povirja redek,

jima je s pomočjo pri prevozu velikodušno ustregel župnik. Pri kapelici v Povirju se je zbralo kar lepo število ljudi, tako domačinov kot iz okoliških krajev. Ko je župnik začel moliti, so peš krenili za njim na Guro. Pri vsakem križu so se ustavili in molili križev pot, med posameznimi križi pa rožni venec. Vreme je bilo lepo, pot pa za nekatere kar naporna. Na vrhu pri cerkvici so se okrepčali s čajem, nato pa so se vrnili na izhodiščno točko. Ker je imel župnik še neko drugo pot, je stanovalca domov odpeljala prostovoljka, ki se ji, tako kot župniku, zahvaljujejo za solidarnost.

Kroži obroči

V ZD Sežana pripravljajo vrsto zdravstvenovzgojnih delavnic

Barbara Oražem Grm

V mesecu maju 2025 v Zdravstvenem domu Sežana za vas pripravljamo vrsto zdravstvenovzgojnih delavnic.

Zdravi odnosi

V današnjem hitro spreminjajočem se svetu so zdravi odnosi med ljudmi ključnega pomena za naše počutje in blagostanje. Delavnica je namenjena vsem, ki želite izboljšati svoje komunikacijske veščine, bolje razumeti mehanizme, ki vplivajo na odnose, ter pridobiti orodja za gradnjo harmoničnih povezav v osebnem in profesionalnem življenju. Naučili se boste opazovati svoje medosebne odnose in kako delujete v njih.

Za prijavo in dodatne informacije nas kontaktirajte na številko: 051 666 442 ali na e-pošto: amela.lekic@zd-sezana.si.

Podpora pri spoprijemanju s tesnobo

V manjši skupini boste na štirih zaporednih srečanjih spoznali osnovne značilnosti tesnobe ter se naučili razlikovati, kdaj je le-ta varovalna oziroma koristna oziroma kdaj nam povzroča težave in ni več del zdravega čustvovanja. Govorili bomo o vzrokih za pojav anksioznih motenj ter o načinu zdravljenja in zmanjševanja simptomov. Namenjena je vsem odraslim z diagnosticiranimi anksioznimi motnjami in tistim, katere povišana tesnoba že ovira pri vsakodnevnem življenju.

Podpora pri spoprijemanju z depresijo

V manjši skupini boste na štirih zaporednih srečanjih spoznali osnovne značilnosti depresije, vzroke zanjo ter potek in načine zdravljenja. Namenjena je vsem odraslim z diagnozo depresije ali s prisotnimi simptomi depresije.

Pred vključitvijo v delavnico Spoprijemanje z depresijo ali Spoprijemanje s tesnobo vas na krajšem individualnem pogovoru sprejme psihologinja Barbara Oražem Grm.

Za dodatne informacije jo lahko kontaktirate na telefonski številki: 051 666 381 ali preko e-pošte: barbara.orazem.grm@zd-sezana.si.

Delavnica S sladkorno boleznijo skozi življenje

Sladkorna bolezen je ena izmed najpogostejših kroničnih bolezni, ki prizadene milijone ljudi po svetu. Z ustreznim znanjem, podporo in spremembo življenjskih navad lahko osebe s sladkorno boleznijo živijo polno in kakovostno življenje. Delavnica je zasnovana za vse, ki se srečujejo s sladkorno boleznijo, bodisi kot osebe s to diagnozo bodisi kot svojci, prijatelji ali skrbniki, ki želijo bolje razumeti, kako živeti s sladkorno boleznijo ter obvladovati njen vpliv na vsakdanje življenje.

Za prijavo in dodatne informacije nas kontaktirajte na številko: 051 666 442 ali na e-pošto: amela.lekic@zd-sezana.si.

Vse navedene delavnice potekajo v sejni sobi Zdravstvenega doma Sežana v 2. nadstropju. Za osebe z urejenim osnovnim zdravstvenim zavarovanjem so delavnice brezplačne.

Poiskati strokovno preverjene informacije in pomoč je izraz moči ne šibkosti. Vsaka stiska postane manjša, ko svoje občutke podelimo in jih dodatno poučeni lažje razumemo.

Društvo gluhih in naglušnih Južne Primorske ima novo vodstvo

Olga Knez

Koprsko Društvo gluhih in naglušnih Južne Primorske, ki združuje člane iz desetih občin, tudi s Krasa in Brkinov, letos praznuje 70-letnico uspešnega delovanja. Na volilnem zboru članov, 28. marca 2025, v Kopru so izvolili novo predsednico Aleksandro Prelaz. Zamenjalo se je tudi vodstvo kraške podružnice. Prisrčno so se zahvalili dolgoletnemu članu društva, 88-letnemu Milanu Šucu iz Pliskovice, ki je član društva že 45 let, štiri mandate (16 let) pa je bil podpredsednik društva ter je v teh letih vzorno vodil kraško podružnico. Na volilnem zboru so za vodjo kraške podružnice, članico upravnega odbora ter podpredsednico društva izvolili Olgo Knez.

Sprejeli so poročilo o poslovanju društva v preteklem letu. Osnovna naloga društva je pomagati gluhim in naglušnim na vseh področjih dela in življenja. Tako je društvo tudi lani izvajajo pet programov. Osnovni program je usposabljanje za aktivno življenje in delo ter preprečevanje socialne izključenosti gluhih in naglušnih. Poleg

psihosocialne pomoči in izvajanja informativne dejavnosti se člani zelo radi vključujejo v kulturne in interesne dejavnosti ter v program rekreacija in šport, kjer dosegajo vidne uspehe tudi na državni ravni. Društvo predstavlja članom drugi dom.

Tudi v letošnjem letu bodo nadaljevali z utečenimi programi. Junija bodo šli na izlet na sv. Višarje. Okrogel jubilej društva pa bodo zaznamovali kot organizatorji mednarodnega dneva gluhih 13. septembra v Kopru. Po slavnostni akademiji s kulturnim programom bodo nadaljevali z družabnim delom.

Zbrane je nagovoril tudi predsednik krovnega društva Mladen Veršič, ki se po 12 letih poslavlja od te funkcije. Tako Šucu kot Veršiču so se zahvalili za opravljeno delo, druženje pa nadaljevali v hotelu Delfin v Izoli.

Vsak trenutek je lahko nov začetek

Mira Gal

8. marca 2025 je naša skupina Šole zdravja Lokev-Prelože praznovala prvi rojstni dan. Zbralo se je devet navdušencev, ki nam je mar za svoje zdravje in dobro počutje. Oranževci, tako se imenujemo jutranji telovadci v oranžnih majicah, se zberemo vsako jutro ob 8. uri na igrišču za kulturnim domom pri našem jutranjem ritualu. Poleti in pozimi telovadimo na prostem od ponedeljka do petka, po želji tudi kakšno soboto, nedeljo in praznik. Najprej za ogrevanje opravimo dve minuti teka ali hitre hoje, nato pa 1000 gibov po jasnem vrstnem redu za temeljito razgibanje telesa od glave do pet. Telovadimo pod strokovnim vodstvom našega vaditelja Slavka, ki ima opravljenih veliko izobraževanj, pri čemer mu sledim tudi sama, saj lahko le tako pomagava svojim prijateljem, da pravilno izvajajo vaje. Po koncu vaj zapojemo himno našega strokovnega mentorja, našo himno, nazadnje eden drugemu zmasiramo ramena. Zavedamo se, da le dobra psihofizična kondicija pomaga pri vsakodnevnih opravilih in nenazadnje tudi konjičkih, ki jih kljub zrelim letom z veseljem ohranjamo. Ne le da telovadimo, skrbimo tudi za socialni stik, pomoč povsod, kjer jo prijatelji potrebujejo, skupaj praznujemo rojstne dneve, ob petkih gremo skupaj na jutranjo kavo in klepet, se udeležujemo prireditev v naši krajevni skupnosti in občini pa tudi širše v regiji. Poleti se skupaj odpravimo na kopanje v Strunjan ali Koper, pozimi v bazene na morju. Vabimo vse, ki vam je mar za zdravje in dobro počutje, da se nam pridružite. Pridite, luštno bo!

Dan za zdravje

Olga Knez

V sežanski bolnišnici so že pred leti uvedli dobro sodelovanje s Srednjo zdravstveno šolo Postojna. Njihovi dijaki prihajajo na prakso in s tem v zdravstvene poklice vabijo k sodelovanju bodoče sodelavce. Tako je bilo tudi na Dnevu za zdravje, ki so ga 11. aprila 2025 pod sloganom Zdravi začetki, zdrava prihodnost, izpeljali v sežanski bolnišnici v počastitev svetovnega dneva zdravja. Kar 28 dijakov 2. z razreda z mentorji je pozdravila novoimenovana direktorica mag. Vanja Debevec, ki so jo na to mesto imenovali po dveh letih vršilke dolžnosti. »V želji, da bi predstavili različne vidike vsakodnevnega bivanja in delovanja, s katerimi oblikujemo kakovostno življenje, smo mladim predstavili skrb za zdravo prehrano, gibanje in v razmislek dali teze o odgovornem ravnanju v skrbi za svoje zdravje in delo,« je poudarila.

Udeleženci so se seznanili tudi s programom pljučne rehabilitacije in obiskali kraško jamo za bolnišnico, kjer se izvaja terapija. V jamo jih je popeljala medicinska sestra in fizioterapevtka Silvana Janežič. Jamo so skopali vojni ujetniki kot zaklonišče, leta 1993 pa je v njej zaživela spelioterapija kot oblika zdravljenja za bolnike z bronhialno astmo in kroničnim bronhitisom. Gre za vrsto klimatskega zdravljenja, kjer bolniki v jami z blagodejno mikroklimo preživijo določen čas in zdravje se jim izboljša. Sledila so predavanja in razgovori.

O zdravju na vseh prelomnicah življenja, še posebej v mladosti, jih je seznanila direktorica Debevčeva, medtem ko je mag. ekonomije in poslovnih ved Eva Kaučič predstavila izzive mladostništva na karierni poti. O nevarnostih sedenja kot novega kajenja jih je opozoril fizioterapevt Rahmed Demiralieski, prehranske izzive so raziskovali z dietetičarko Ramajlo Olenik. Zaključili so z delom v skupinah.

Kraševci in Brkinci, na kolo – brezplačno!

ORA Krasa in Brkinov

Prebivalci občin Divača, Hrpelje - Kozina, Komen in Sežana lahko letos poleti znova izkoristite priložnost za brezplačno izposojo koles. Med 1. majem in 30. septembrom 2025 vam bodo na voljo električna in navadna kolesa, ki jih boste lahko uporabljali brezplačno – vse, kar potrebujete, je enkratna registracija z osebnim dokumentom.

Registracijo lahko opravite osebno na enem izmed štirih mest: v TIC Sežana, Centru za obiskovalce Grad Štanjel, Mitskem parku Rodik ali Muzeju slovenskih filmskih igralcev v Divači. Po opravljeni registraciji boste lahko kolesa uporabljali povsem brezplačno, za krajše opravke, raziskovanje domače pokrajine ali sproščene izlete po naravi.

Pobuda, ki jo omogočajo štiri občine, spodbuja aktivno preživljanje prostega časa in hkrati podpira trajnostno mobilnost v lokalnem okolju. Namesto vožnje z avtomobilom se lahko poleti enostavno usedete na kolo in znova odkrijete lepote Krasa in Brkinov – mirne poti, slikovite vasice, gozdove in razglede, ki so včasih najlepši prav takrat, ko jih doživimo počasi in s pedali pod nogami.

Ne zamudite priložnosti za gibanje, povezanost z naravo in okolju prijazno mobilnost – vsem domačinom je zdaj na voljo povsem brezplačno. Počakali vas bodo električni in navadni jekleni konjički, vi pa prinesite le nasmeh, nekaj kondicije in volje do raziskovanja.

Na kolo, Kraševci in Brkinci – domača pokrajina vas vabi!

Glasbene počitnice na Krasu: ustvarjalno poletje za otroke

Boštjan Pertinač Lana Mršnik

Med 21. in 25. julijem 2025 bodo v Štorjah pri Sežani (v prostorih nekdanje gostilne Skok) potekale Glasbene počitnice na Krasu – tedenski program za otroke, ki združuje igro, ustvarjalnost in svet glasbe. Namenjen je otrokom, starim od 8 do 12 let (Starostna meja je okvirna, odstopanja za leto gor ali dol niso ovira.), ki jih zanima glasba in bi radi poletje preživeli v ustvarjalnem okolju.

Program vodi glasbenik Boštjan Pertinač iz Sežane, ki bo otroke popeljal v svet ritma, petja, poslušanja in igranja različnih instrumentov. Poudarek ne bo zgolj na glasbenem znanju, temveč tudi na skupinskem delu, izražanju in razvijanju čuta za sodelovanje. Skozi glasbo se bodo otroci učili poslušati sebe in druge ter spodbujali svojo radovednost in domišljijo.

Vsak dan bo program potekal od 8. do 15. ure, prihod otrok je mogoč med 7. in 8. uro, odhod pa med 15. in 16. uro. Poleg glasbenih delavnic bodo vključene tudi sprostitvene igre, skupno ustvarjanje in čas za druženje. Program vključuje dopoldansko malico in toplo kosilo. Teden se bo zaključil s krajšim koncertom za starše in prijatelje, na katerem bodo otroci predstavili, kar so ustvarili.

Število mest je omejeno na 20 otrok, zato so zgodnje prijave priporočljive. Prijavni obrazec je dostopen na povezavi: https://forms.gle/1A4NdgtkPzsaDuL98. Za dodatne informacije je na voljo Boštjan Pertinač na telefonski številki 040 771 876 ali na e-naslovu bostjan.pertinac@gmail.com.

Glasbene počitnice na Krasu so priložnost, da otroci poletje preživijo na aktiven in ustvarjalen način, obdani z naravo, glasbo in novimi prijatelji.

Motoristi in ostali udeleženci, pozor!

Policijska postaja Sežana

Začela se je nova motoristična sezona, zato se je treba pripraviti na varno in prijetno vožnjo. Preden se odpravite na cesto, ne pozabite na naslednje:

- Pregled vozila – preverite stanje pnevmatik, zavor, luči, olja in drugih ključnih komponent;
- Pripravo in uporabo zaščitne opreme – nosite ustrezno zaščitno opremo, kot so čelada, zaščitne rokavice, jakna, hlače in čevlji;
- Varno vožnjo – vožnjo prilagodite vremenskim razmeram in stanju ceste, na začetku sezone so ceste lahko spolzke;
- Vidnost – poskrbite, da boste vedno vidni, uporabite luči, nosite svetle barve in reflektivne materiale.

Ostalii udeleženci v prometu pa bodite pozorni na enosledna vozila, saj vozniki avtomobilov, kolesarji in pešci pogosto pozabijo na motoriste in jih tako tudi spregledajo.

Vzemite si čas, pripravite se na sezono in vozite odgovorno!

Vsem želimo Srečno in varno pot!

Prireditve na območju občine Sežana

Četrtek, 22. 5. 2025, ob 20. uri
dokumentarni film **NOVI SOŠOLCI,** s pogovorom
Kosovelov dom Sežana

Petek, 23. 5. 2025 in sobota 24. 5. 2025, ob 18. uri
SREČKO, izvirni otroški muzikal,
Kosovelov dom Sežana

Nedelja, 25. 5. 2025, ob 18. uri
MEF & NOVELE, predstavitev novega albuma, istoimenske knjige in zasedbe,
na Placu pr štjrnah, prireja: Zavod Our-Labyrinth

Nedelja, 25. 5. 2025, ob 18. uri
animirani film **SUPER ŠKRATKI,**
Kosovelov dom Sežana

Nedelja, 25. 5. 2025, ob 20. uri
znanstvenofantastični triler **MRTVAŠKI PRT,**
Kosovelov dom Sežana

Ponedeljek, 26. 5. 2025, ob 17. uri
VODEN OGLED KAMNOLOMA LIPICA
Lipica
v sklopu Tedna čezmejnega geoparka Kras-Carso 2025

Torek, 27. 5. 2025, ob 19. uri
SREČKONSTRIP, predstavitev stripa in literarni večer
v Kosovelovi sobi

Četrtek, 29. 5. 2025, ob 20. uri
SKUPAJ ZA EVELYN, dobrodelni koncert
Kosovelov dom Sežana

Petek, 30. 5. 2025, ob 17.30
družinski film **LILI IN ŽVERCA 2**
Kosovelov dom Sežana

Petek, 30. 5. 2025, ob 20. uri
akcija **MISIJA: NEMOGOČE – ZADNJE MAŠČEVANJE**
Kosovelov dom Sežana

Petek, 30. 5. 2025, ob 20. uri
TEO COLLORI z mednarodno zasedbo MUSIC BEYOND IDEOLOGY
Vaški dom Kreplje, prireja: Zavod Our-Labyrinth

Sobota, 31. 5. 2025
19. tradicionalna prireditev, **V OSRČJU DEŽELE TERANA**
v vaseh Tomaj, Križ, Dutovlje, Skopo

Sobota, 31. 5. 2025
- ob 9. uri: **GEOLOV med Tabrom na Repentabor in vasjo Voglje**
- ob 9. uri: **S KOLESOM V OSRČJE DEŽELE TERANA** (Križ pri Sežani)
- ob 9. uri: **voden POHOD PO TERANOVI KROŽNI POTI** (Dutovlje)

v sklopu Tedna čezmejnega geoparka Kras-Carso 2025

Sobota, 31. 5. 2025, ob 9.30
PoSKOKčev dan: gibalni izzivi, spretnostni poligoni, igre
v Parku pri Starem gradu , prireja: PoSKOKec

Nedelja, 1. 6. 2025, od 8. ure
50 LET BALINARSKEGA KLUBA REPENTABOR, mednarodna tekma v balinanju
Dol pri Vogljah

Ponedeljek, 2. 6. 2025, ob 10. uri
POHOD PO POSESTVU LIPICE
Lipica, v sklopu Tedna čezmejnega geoparka Kras-Carso 2025

Sreda, 4. 6. 2025, ob 18. uri
odprtje razstave slik **TANJE ŠPENKO: ENERGIJE SVETLOBE IN TEME**
Kosovelov dom Sežana

Petek, 6. 6. 2025, ob 15. uri
DELAVNICA OBNOVE SUHEGA ZIDU
Sežana, Živi muzej Krasa
v sklopu Tedna čezmejnega geoparka Kras-Carso 2025

Sobota, 7. 6. 2025, ves dan
NA ZDRAVJE POLETJU v Avberju
- ob 10. uri: kolesarjenje Zelena tura
- ob 16. uri: stojnice s ponudbo
- ob 17. uri: kulturni program s Kraško pihalno godbo, Rudarskim oktetom iz Velenja, učenci Glasbene šole Sežana in z igralko Majo Blagovič
- predstavitev lokalnih vinarjev, gostinskih ponudnikov in drugih, nastopil bo Zoo bend

Prireja: Razvojno društvo Škauna Avber

Sobota: 7. 6. 2025, ob 9. uri
DOBIMO SE NA VRTOVIH: Ferrarijev vrt, Pepin kraški vrt in Botanični vrt Sežana
Štanjel, Dutovlje in Sežana
v sklopu Tedna čezmejnega geoparka Kras-Carso 2025

Nedelja, 8. 6. 2025, ob 18. uri
Plesno društvo Mavrica: **ALADIN,** plesna predstava
Kosovelov dom Sežana

Petek, 20. 6. 2025, ob 20.30
HELENA BLAGNE – OB 40-LETNICI DELOVANJA, koncert
Kosovelov dom Sežana

Ponedeljek, 23. 6. 2025, ob 18. uri
ZVONČEK, gledališko-lutkovna predstava
Kosovelov dom Sežana

Torek, 24. 6. 2025, ob 20.30
MLADIFEST: MASHARIK in BATISTA CADILLAC, koncert
Prirejata: Klub študentov Sežana in Kosovelov dom Sežana
Amfiteater Kosovelovega doma Sežana

Sobota, 5. 7. 2025
FESTIVAL GIN & BRIN, predstavitev destilarjev, delavnice o zeliščih in destilatih, nastopil bo ansambel Ikebana pod borovci v Dutovljah, prireja: Športno kulturno razvojno društvo Na placu

Petek in sobota, 18. in 19. 7. 2025
Mladifest: WKRWGLCA 2025
- petek: ŠPATULA, MI2, HAMO & TRIBUTE 2 LOVE, CHERRY FLAVOURED
- sobota: TABU, ŠANK ROCK, PERO LOVŠIN IN ŠPANSKI BORCI, zmagovalci Domorodcev

v vrtači pri Plešivici, prireja: Klub študentov Sežana

Novosti na letošnjem Prazniku terana in pršuta

Organizacijski odbor Praznika terana in pršuta

Praznik terana in pršuta, ki velja za enega največjih dogodkov na Krasu in širše, letos prinaša dve zanimivi novosti, ki obetata še bogatejšo izkušnjo za obiskovalce.

Prva novost je dogodek Lipica in penine, ki bo potekal v soboto, 2. avgusta 2025, v čudovitem ambientu Kobilarne Lipica. Dogodek je posvečen kraškim pridelovalcem penin, ki bodo na enem mestu predstavili svojo pestro ponudbo penečih se vin. Obiskovalci bodo lahko okušali vrhunske penine, spoznali različne pridelovalne zgodbe in uživali v sproščenem vzdušju ene najlepših kraških lokacij.

Druga letošnja posebnost je wine run oziroma vinski tek, ki bo na sporedu v soboto, 9. avgusta 2025, ob 9. uri v Dutovljah. Gre za sproščeni tek, dolg približno pet kilometrov, ki poteka skozi vinograde in gmajno v okolici Dutovelj. Posebnost tega teka so postojanke ob poti, kjer bodo tekači lahko degustirali vzorce izbranih vin. Wine run tako združuje rekreacijo, druženje in kulinarično raziskovanje ter je idealna izbira za vse, ki želijo doživeti Kras nekoliko drugače.

Obe novosti obogatita tradicionalno dogajanje praznika, ki tudi letos obljublja obilico dobre hrane, vina, glasbe in pristnega kraškega vzdušja

POMEŽIK SONCU®
ZA POČITNIŠKA LETOVANJA
Pošlji SMS na **1919** s ključno besedo
POMEZIK10
in tako prispevaj **10 €**.

Zveza Prijateljev Mladine Slovenije®

SKUPAJ ZA EVELYN

dobrodelni koncert

za srčne korake

četrtek,
29. maja,
ob 20. uri

AMFITEATER
KOSOVELOVEGA
DOMA

- Zvita feltna
- Lisjaki
- Mambo Kings
- Mojca Štoka - Moya
- Boštjan Pertinač
- Kraška pihalna godba
- Učiteljski pevski zbor OŠ Sežana
- Združeni otroški in mladinski pevski zbor OŠ Sežana
- Vokalna skupina Kresnik
- Sani Može
- Žan Papič

V primeru slabega vremena bo koncert v Veliki dvorani Kosovelovega doma Sežana.

Vstopnice: blagajna Kosovelovega doma Sežana